

سُورَةُ الْجُمُعَةِ

သို့မော်တို့ ၆၂

အာလ်-ဇုမ္မုအာနု

سُورَةُ الْجُمُعَةِ
ស៊ីរ៉េត្តិ ៦២ អាល់-យូម្យុអុស្ត

"អាល់-យូម្យុអុស្ត" ប្រែថា "ថ្ងៃសុក្រ" មាន ១១ អាយ៉ាស្ត ។

ស៊ីរ៉េត្តិទី ១១០ យោលតាមលេខរៀងដែលអល់ឡោះហ្ស៊ីដាត្រូវចុះមក ។ អល់ឡោះហ្ស៊ីដាត្រូវបានដាក់
ស៊ីរ៉េត្តិនេះចុះមកនៅឯម៉ាឌីណាស្ត ។

មគ្គផល - ប្រសិទ្ធភាព

وَمِنْ (حَوَاصِّ الْقُرْآنِ): رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ قَرَأَ هَذِهِ السُّورَةَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ بَعْدَ مَنْ
اجْتَمَعَ فِي الْجُمُعَةِ فِي جَمِيعِ الْأَمْصَارِ، وَ مَنْ قَرَأَهَا فِي كُلِّ لَيْلَةٍ أَوْ نَهَارٍ، أَمِنَ بِمَا يَخَافُ وَ صُرِفَ عَنْهُ كُلُّ مُخْذَرٍ».* (حَوَاصِّ الْقُرْآنِ ،
البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صَفْحَة: ٣٧١ حَدِيث: ١٠٧١١ / ٩٩)

ដកស្រង់ពី[សាត្រា]ខ័រ៉ាស្ត អាល់-គូរអាសបានថ្លែងថាគេបានធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍តមកពីព្រះសាស្តា
ដែលមានព្រះវចនៈថា៖ "អ្នកណាសូត្រស៊ីរ៉េត្តិនេះ អល់ឡោះហ្ស៊ីដាត្រូវបានដាច់រង្វាន់ទុកឲ្យអ្នកនោះ
ស្មើនឹងចំនួនមនុស្សដែលបានប្រជុំគ្នាស្រីឡាត្តិថ្ងៃយូម្យុអុស្តគ្រប់តំបន់ទាំងអស់ ។ អ្នកណាសូត្រស៊ីរ៉េត្តិ
នេះរាល់យប់ឬថ្ងៃ អ្នកនោះនឹងមានសុវត្ថិភាពអ្វីដែលខ្លួនខ្លាចនិងអ្វីដែលប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ ។"
(تفسير البرهان)

وَ قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «مَنْ قَرَأَهَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فِي صَبَاحِهِ وَ مَسَائِهِ، أَمِنَ مِنْ وَسْوَسةِ الشَّيْطَانِ، وَ عُفِّرَ لَهُ مَا يَأْتِي فِي ذَلِكَ
الْيَوْمِ إِلَى الْيَوْمِ الثَّانِي».* (حَوَاصِّ الْقُرْآنِ: ١٠ «مخطوط» البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صَفْحَة: ٣٧٢ حَدِيث: ١٠٧١٣ / ٩٩)

អាល់-ស្វ៊ីឌីក្តិ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "អ្នកណាសូត្រស៊ីរ៉េត្តិនេះក្នុងពេលយប់ឬថ្ងៃ ក្នុងពេលព្រលឹមឬ
ពេលល្ងាច អ្នកនោះនឹងរួចផុតពីការខ្សឹបខ្សៀវរបស់ស្តេក្តូស ^{لن} អល់ឡោះហ្ស៊ីដាត្រូវបានអត់ទោសឲ្យអ្នកនោះ
ដែលបានធ្វើខុសក្នុងថ្ងៃនោះរហូតដល់ថ្ងៃទីពីរ (គឺថ្ងៃបន្ទាប់) ។" (10 «مخطوط»)
(حَوَاصِّ الْقُرْآنِ: 10 «مخطوط»)

مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ: عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى، عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مَعْرُوفٍ، عَنِ ابْنِ أَبِي نُجْرَانَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانَ، عَنِ
ابْنِ أَبِي يَعْقُوبٍ، عَنْ أَبِي حَمْرَةَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (عليه السلام)، قَالَ: قَالَ لَهُ رَجُلٌ: كَيْفَ سُمِّيَتْ الْجُمُعَةُ؟ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ جَمَعَ
فِيهَا خَلْقَهُ لَوْلَايَةِ مُحَمَّدٍ وَ وَصِيَّتِهِ فِي الْمَيْتَاقِ، فَسَمَّاهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لِجَمْعِهِ فِيهِ خَلْقُهُ».* (الكافي: جزء: ٣ صَفْحَة: ٤١٥ حَدِيث: ٧ ،
البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صَفْحَة: ٣٧٩ حَدِيث: ١٠٧٣٦ / ٩٩)

[...]តំណាលតមកពី អ៊ីបនូ អាចិ យ៉ាត្តិហ្វិរ តមកពី អាចិ យ៉ាត្តិហ្វារ ^{صلوات الله عليه والسلام} ថាគេបានសួរព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ថា៖
"ហេតុអ្វីគេហៅថ្ងៃសុក្រថា យូម្យុអុស្ត?" ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "អល់ឡោះហ្ស៊ីដាត្រូវបានប្រជុំក្នុងថ្ងៃ
នោះនូវសព្វសារពើទាំងអស់ដែលព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានបង្កើតមកក្នុងថ្ងៃនេះ ដើម្បីឲ្យសព្វទទួលវិទ្យាយ៉ាស្ត

របស់មូហាំម៉ាដ្ឋ ^{صلوات الله عليه وآله} និងព្រះឧត្តរាធិការ ^{صلوات الله عليه والسلام} (គឺអ្នកស្នង) របស់ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه وآله} ។ គេហៅថ្ងៃនោះថាថ្ងៃសុក្រ (យូមុអ៊ាស៊ូ) ពីព្រោះសព្វសារពើទាំងអស់ដែលត្រូវបង្កើតមកនោះត្រូវប្រជុំគ្នា (យ៉ាក្កុ) ក្នុងថ្ងៃនោះ ។" (الكافي 3 : 7 / 415)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ដោយនូវព្រះនាមអល់ឡោះហ្ន៎ ព្រះដ៏មានព្រះមេត្តាធម៌ ព្រះដ៏មានព្រះមេត្តាករុណាប្រណី ។

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

១. សព្វសារពើនៅលើមេឃទាំងឡាយ សព្វសារពើនៅលើដីថ្វាយថោមនាការចំពោះអល់ឡោះហ្ន៎ ព្រះបរមក្សត្រ ព្រះមហាពិសិដ្ឋ ព្រះដ៏មានព្រះមហិទ្ធិប្បទិ ព្រះមុនិរាជ ។

អធិប្បាយអាយ៉ាស្ដ ១

* عَنْ مَسْعَدَةَ بْنِ صَدَقَةَ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ (عَلَيْهِمَا السَّلَامُ): أَنَّهُ دَخَلَ عَلَيْهِ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ: فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي، إِنِّي أَجِدُ اللَّهَ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ: "وَ إِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَ لَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ؟" فَقَالَ لَهُ: «هُوَ كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى».

* ម៉ាស៊ុអ៊ាដ្ឋ ^{صلوات الله عليه والسلام} ប៊ិន ស្វ័ដ្ឋាកោះត្តិបានតំណាលតមកពី យ៉ាក្កុហ្វារ ប៊ិន មូហាំម៉ាដ្ឋ ^{صلوات الله عليه والسلام} តមកពីព្រះបិតា ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ បុរសម្នាក់បានមកសួរព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ថា៖ "សូមឲ្យឪពុកម្តាយទូលបង្គំបានធ្វើពលីកម្មដើម្បីព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ទូលបង្គំបានឃើញអល់ឡោះហ្ន៎ ^{رحمته} មានព្រះបន្ទូលនៅក្នុងព្រះគម្ពីរព្រះអង្គ ^{رحمته} ថា៖ [១៧:៤៤] ពុំមានអ្វីមួយមិនសម្តែងថោមនាការដ៏រុងរឿងនិងមិនគោរពសក្តារចំពោះព្រះអង្គ ឡើយតែពួកអ្នកមិនយល់ការសម្តែងសេចក្តីកោតសរសើររបស់ពួកគេ?" ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រាប់គាត់ថា៖ "ដូចអល់ឡោះហ្ន៎ ^{رحمته} មានព្រះបន្ទូលនោះមែន ។"

قَالَ: أ تُسَبِّحُ الشَّجَرَةَ الْيَابِسَةَ؟ فَقَالَ: «نَعَمْ، أ مَا سَمِعْتَ حَشَبَ الْبَيْتِ كَيْفَ يَنْقِصُ، وَ ذَلِكَ تَسْبِيحُهُ، فَسُبْحَانَ اللَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ!». (تفسير العياشي 2/ 294 : 84, البرهان في تفسير القرآن الجزء : 3 صفحة : 537)**

គាត់បានទូលថា៖ "តើដើមឈើស្ងួតថ្វាយសេចក្តីសរសើរទេ?" ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "ដើមឈើស្ងួតថ្វាយសេចក្តីសរសើរ ។ តើលោកបានឮសូរឈើផ្ទះប្រែទេ? នេះគឺការថ្វាយសេចក្តីសរសើរ (تسبيح) ។ ដូច្នោះអល់ឡោះហ្ន៎ ^{رحمته} បានទទួលសេចក្តីសរសើរក្នុងគ្រប់ស្ថានភាព ។" (84 / 294 : 2) (تفسير العياشي)

* عَنْ الْحَسَنِ، عَنِ النَّوْفَلِيِّ، عَنِ السَّكُونِيِّ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ (عَلَيْهِمَا السَّلَامُ) قَالَ: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) عَنْ أَنْ تُوسَمَ الْبَهَائِمُ فِي وُجُوهِهَا، وَ أَنْ تُضْرَبَ وَجُوهُهَا، فَإِنَّهَا تُسَبِّحُ بِحَمْدِ رَبِّهَا».** (تفسير العياشي : جزء ٢ صفحة ٢٩٤ حَدِيث ٨٢ ، البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٣ صفحة: ٥٣٧ حَدِيث: ٦٣٨٨ / ٩٩)

[...] រាយការណ៍តមកពី អាល់-សាក្វនី តមកពី យ៉ាក្កុហ្វារ ប៊ិន មូហាំម៉ាដ្ឋ ^{صلوات الله عليه والسلام} តមកពីព្រះបិតា ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ដែលមានវចនៈថា៖ "រិស្វលុលឡោះហ្ន៎ ^{صلوات الله عليه وآله} ហាមបោះត្រាលើមុខសត្វ ហាមវាយលើមុខវា

ព្រះវាស្វត្រៃសរសើរព្រះម្ចាស់ដោយព្រះថោមនាការ ១" (2/294 : 82)

* [أبو نعيم الأصبهاني] حدثنا عبد الله بن محمد بن جعفر، حدثنا إسماعيل بن موسى الحاسب، حدثنا عبد الملك بن عبد ربه الطائي، حدثنا حصين بن القاسم، حدثنا أبو حمزة الثمالي، قال: قال لي محمد بن علي بن الحسين رضي الله تعالى عنهم - وسمع عصفير يصحن - فقال: تدري يا أبا حمزة ما يقلن؟ قلت: لا! قال: تسبحن ربي عز وجل ويطلبن قوت يومهن. (تفسير أبي حمزة الثمالي : جزء ١ صَفْحَة ٢٣٢ حَدِيث (١٨٠)

* អាច្ឆិ ណាអ៊ឹម អាស់-អាស្ម័បាហ្មានី[មានប្រសាសន៍ថា] អាប់ខុលឡោះហ្ម័ ប៊ិន មូហ្មាំម៉ាដូ ប៊ិន យ៉ុក្កុហ្មារ បាននិយាយប្រាប់យើងតមកពី អ៊ឹសម៉ាអ៊ឹល ប៊ិន មូសា អាស់-ហ្មាស៊ីប តមកពី អាប់ខុល ម៉ាលិក ប៊ិន អាប់ដ្ឋី រឺប៊ីហ្មី អាស់-ត្មីអ៊ឹ តមកពី ហ្មាស្ម័ន ប៊ិន ក្មីស៊ឹម តមកពី អាច្ឆិ ហ្មាំស្មាស្ម័ អាស់-ស្ម័ម៉ាលីដែលបាននិយាយថា មូហ្មាំម៉ាដូ ប៊ិន អាលី ប៊ិន អាស់-ហ្ម័សែនី បានប្រាប់ខ្ញុំ កាលព្រះអង្គ បានឮចាបស្រុកយំ ថា៖ "អាច្ឆិ ហ្មាំស្មាស្ម័អើយ លោកដឹងទេថាពួកចាបស្រុកថាអ្វី?" ខ្ញុំបានទូលថា៖ "មិនដឹងទេ!" អ៊ឹម៉ា មានរចនៈថា៖ "ពួកវាសម្តែងសេចក្តីសរសើរចំពោះព្រះម្ចាស់ ដ៏មានព្រះមហិទ្ធិឫទ្ធិ ពួកវាស្វែងរកចំណីប្រចាំថ្ងៃ ។" (180 /232 : 1)

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَنِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

២. ព្រះអង្គជាអ្នកចាត់បញ្ជូនទៅក្នុងចំណោមអ្នកស្រុកម៉ាកកាស្ម័ នូវព្រះសាសនៈទូតមួយរូបដែលជា ជនរួមជាតិរបស់ពួកគេ ដើម្បីសូត្របណ្តាព្រះរាជឱង្ការរបស់ព្រះអង្គឲ្យពួកគេជ្រាប ដើម្បីជម្រះ បន្សុទ្ធត្រកាយចិត្តពួកគេ និងដើម្បីបង្ហាត់បង្រៀនពួកគេឲ្យចេះដឹងព្រះគម្ពីរនិងព្រះញាណបារមី ។ ការពិត កាលពីមុន ពួកគេនៅក្នុងកំហុសដ៏ជាក់ស្តែង ។

អធិប្បាយអាយ៉ាស្ម័ ២

ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عِيسَى، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدِ الْبَزْجِيِّ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ الصُّوْقِيِّ، قَالَ سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيِّ الرِّضَا (عَلَيْهِمَا السَّلَامُ)، فَقُلْتُ: يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ، لِمَ سَمَّيَ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) الْأُمِّيَّ؟ فَقَالَ: «مَا يُقُولُ النَّاسُ؟» قُلْتُ: يُزْعَمُونَ أَنَّهُ إِنَّمَا سَمَّيَ الْأُمِّيَّ لِأَنَّهُ لَمْ يُحْسِنْ أَنْ يَكْتُبَ.

[...] រាយការណ៍មកពី យ៉ុក្កុហ្មារ ប៊ិន មូហ្មាំម៉ាដូ អាស់-ស្ម័ម៉ាលី បានថាខ្ញុំបានសួរ អាច្ឆិ យ៉ុក្កុហ្មារ មូហ្មាំម៉ាដូ ប៊ិន អាលី អាស់-រឺដ្ឋី ថា៖ "បុត្រ ស្ម័លុលឡោះហ្ម័ អើយ! ហេតុអ្វីគេ ហៅព្រះសាស្តា ថា "អាស់-អុម្មី" ?" ព្រះអង្គ មានរចនៈថា៖ "តើគេថាអ្វីខ្លះ?" ខ្ញុំបានទូលព្រះអង្គ ថា៖ "សូមឲ្យទូលបង្គំបានធ្វើពលីកម្មដើម្បីព្រះអង្គ ពួកគេបានថាគេហៅព្រះអង្គ ថា "អាស់-អុម្មី" ព្រោះតែព្រះអង្គ មិនចេះអក្សរ មិនសូវចេះសរសេរអក្សរទេ ។"

فَقَالَ (عليه السلام): كَذَبُوا، عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ، أَنَّ ذَلِكَ وَ اللَّهُ يُقُولُ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ: ﴿هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ﴾ فَكَيْفَ كَانَ يُعَلِّمُهُمْ مَا لَا يُحْسِنُ؟ وَ اللَّهُ لَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و

آلَهُ يَقْرَأُ وَيَكْتُبُ بِأَنْتَنِينَ - أَوْ قَالَ: بِثَلَاثَةِ - وَ سَبْعِينَ لِسَانًا، وَ إِنَّمَا سُمِّيَ الْأُمِّيَّ لِأَنَّهُ كَانَ مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ، وَ مَكَّةُ مِنْ أُمَّهَاتِ الْقُرَى، وَ ذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: ﴿لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا﴾. (البرهان في تفسير القرآن ١ - الجزء: ٢ : صفحة : ٤٥١ الحديث : ٩٩ / ٣٥٦٥، علل الشرائع - الجزء : ١ : صفحة : ١٢٤ : الحديث : ١)**

ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "ពួកគេនិយាយកុហក ។ សូមឲ្យអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عجل} ដាក់បណ្តាសាពួកគេ ។ អំពីរឿងនេះ ខ្ញុំ ^{صلوات الله عليه والسلام} សូមប្រាប់ថាអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عجل} មានព្រះរាជបន្ទូលនៅក្នុងព្រះគម្ពីរម៉ឺងម៉ាត់របស់ព្រះអង្គ ^{عجل} ថា៖ [៦២:២] ព្រះអង្គជាព្រះដែលបានចាត់បញ្ជូនទៅក្នុងចំណោមអ្នកស្រុកម៉ាក់កាស៊ូនូវសាសនាមួយរូបដែលជាជនរួមជាតិរបស់ពួកគេ ដើម្បីសូត្រព្រះរាជសារទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គឲ្យពួកគេជ្រាប ដើម្បីជម្រះបន្ទុកកាយចិត្តពួកគេនិងដើម្បីបង្ហាត់បង្រៀនពួកគេឲ្យចេះដឹងព្រះគម្ពីរនិងព្រះញាណបារមី ។ តើព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បង្ហាត់បង្រៀនពួកគេកើតទេប្រសិនបើព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មិនចេះដឹងច្បាស់លាស់ទេនោះ? សូមស្រាវជ្រាវអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عجل} រឺស្វីលុលឡោះហ្ន៎ ^{صلوات الله عليه وآله} មានព្រះសមត្ថភាពអាចសរសេរបានចិត្តសិបពីរ ឬនិយាយបានចិត្តសិបបីភាសា ។ គេហៅព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ថា "អាល់-អ៊ីម្មី" ព្រោះព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ជាអ្នកស្រុកម៉ាក់កាស៊ូ ហើយស្រុកម៉ាក់កាស៊ូជាមាតា (អ៊ូម) នៃស្រុកទាំងអស់ ហើយនេះមានវចនៈនៅក្នុងព្រះរាជបន្ទូលអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عجل} នៅក្នុងព្រះគម្ពីរព្រះអង្គ ^{عجل} [៦:៩២] ដើម្បីនឹងឲ្យអ្នកដាស់តឿនមាតាបណ្តាស្រុក (أُمَّ الْقُرَى) និងមនុស្សដែលនៅជុំវិញនោះ ។" (6:92) (علل الشرائع: 1/124)

وَ عَنْهُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُوسَى الْحَشَّابُ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَّانَ، وَ عَلِيِّ بْنِ أَسْبَاطٍ، وَ عَيْرِو، وَ رَفَعَهُ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، قَالَ: قُلْتُ لَهُ: إِنَّ النَّاسَ يَزْعُمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) لَمْ يَكْتُبْ وَ لَا يَقْرَأُ. فَقَالَ: «كَذَبُوا لَعَنَهُمُ اللَّهُ اتَّى يَكُونُ ذَلِكَ وَ قَدْ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ: ﴿هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَ يُزَكِّيهِمْ وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ إِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾ فَكَيْفَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ، وَ لَيْسَ يُحْسِنُ أَنْ يَقْرَأَ وَ يَكْتُبَ?». قَالَ: قُلْتُ: فَلِمَ سُمِّيَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) الْأُمِّيَّيَّ? قَالَ: «نُسِبَ إِلَى مَكَّةَ، وَ ذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: ﴿لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا﴾، وَ أُمَّ الْقُرَى مَكَّةُ، فَاقْبَلْ أُمَّيَّ لِذَلِكَ». (علل الشرائع : صَفْحَة ١٢٥ حَدِيث ٢ ، البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صَفْحَة: ٣٧٤ حَدِيث: ٩٩/١٠٧١٦)

[...] គេបានសួរ អាច្ចិ យ៉ុក្តុហ្វារ ^{صلوات الله عليه والسلام} ថា៖ "គេអះអាងថារឺស្វីលុលឡោះហ្ន៎ ^{عجل} មិនចេះសរសេរឬមិនចេះអានអក្សរទេ ។" ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "ពួកគេនិយាយកុហក! សូមព្រះបណ្តាសាអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عجل} ពើបពះលើពួកគេ ។ ពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងនេះ ខ្ញុំ ^{صلوات الله عليه والسلام} សូមប្រាប់ថាអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عجل} មានព្រះបន្ទូលថា [៦២:២] ព្រះអង្គជាអ្នកចាត់បញ្ជូនទៅក្នុងចំណោមអ្នកស្រុកម៉ាក់កាស៊ូ នូវព្រះសាសនៈទូតមួយរូបដែលជាជនរួមជាតិរបស់ពួកគេ ដើម្បីសូត្របណ្តាព្រះរាជឱង្ការរបស់ព្រះអង្គឲ្យពួកគេជ្រាប ដើម្បីជម្រះបន្ទុកកាយចិត្តពួកគេនិងដើម្បីបង្ហាត់បង្រៀនពួកគេឲ្យចេះដឹងព្រះគម្ពីរនិងព្រះញាណបារមី ។ ការពិត កាលពីមុន ពួកគេនៅក្នុងកំហុសដ៏ជាក់ស្តែង ។ តើព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} អាចបង្ហាត់បង្រៀនព្រះមហាគម្ពីរនិងព្រះប្រាជ្ញាញាណឲ្យពួកគេម្តេចកើតទៅ បើមិនចេះសរសេរ មិនចេះអានយ៉ាងស្អាតជំនាញនោះ?" ខ្ញុំបានថា៖ "ហេតុអ្វីគេហៅព្រះសាស្តា ^{صلوات الله عليه وآله} ថា "អាល់-អ៊ីម្មី"? ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} គង់នៅឯម៉ាក់កាស៊ូ នេះគឺព្រះបន្ទូលអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عجل} [៦:៩២] ដើម្បីនឹងឲ្យអ្នកដាស់តឿនមាតាបណ្តាស្រុកនិងមនុស្សដែលនៅជុំវិញនោះ ឯមាតាបណ្តាស្រុកគឺម៉ាក់កាស៊ូ ។ ដូច្នេះគេហៅព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ថា "អាល់-អ៊ីម្មី" ដោយសារមូលហេតុនេះឯង ។" (6:92) (علل الشرائع: 2/125)

مُحَمَّدُ بْنُ الْعَبَّاسِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ، عَنْ عُبَيْدِ بْنِ كَثِيرٍ، عَنْ حُسَيْنِ بْنِ نَصْرِ بْنِ مُزَاحِمٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبَانَ بْنِ أَبِي عِيَّاشٍ، عَنْ سُلَيْمِ بْنِ قَيْسِ الْهَلَالِيِّ، عَنْ عَلِيٍّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، قَالَ: «تَحَنُّنُ الَّذِينَ بَعَثَ اللَّهُ فِيْنَا رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْنَا آيَاتِهِ وَ يُرَكِّبُنَا وَ يُعَلِّمُنَا الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ.»** (تأويل الآيات ١/٦٩٢ : ٢:٢ ، البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صفحہ: ٣٧٥ : حديث: ١٠٧٢٠ / ٩٩)

[...] អាជីវ អាស្រ័យសុខុមាល័យមានវចនៈថា៖ "បណ្តាអ្នកដែលអស់ឡោះហ្ន៎បានចាត់បញ្ជូនវិស្វលុលឡោះហ្ន៎ទៅរកនោះគឺយើងនេះឯង ។ ព្រះអង្គបានសូត្រព្រះបន្ទូលអស់ឡោះហ្ន៎ឲ្យយើងប្រាប បានជម្រះបន្សុទ្ធយើង និងបានបង្ហាត់បង្រៀនព្រះមហាកម្ពីរនិងព្រះប្រាជ្ញាញាណឲ្យយើង ។" (تأويل الآيات 2 : 2 : 1 / 692)

عَلِيٌّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ»، قَالَ: «كَانُوا يَكْتُبُونَ، وَ لَكِنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ، وَ لَا يَبْعَثُ إِلَيْهِمْ رَسُولًا فَسَبَّهَهُمْ إِلَى الْأُمِّيَّةِ.»** (تفسير القمِّي : جزء ٢ صفحہ ٣٦٦ ، البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صفحہ: ٣٧٥ : حديث: ١٠٧٢١ / ٩٩)

[...] អាជីវ អាស្រ័យសុខុមាល័យមានវចនៈអំពីព្រះបន្ទូលអស់ឡោះហ្ន៎ [២២:២] ព្រះអង្គជាអ្នកចាត់បញ្ជូនទៅក្នុងចំណោមអ្នកស្រុកម៉ាកកាស្ត រួចព្រះសាសនៈទូតមួយរូបដែលជាជនរួមជាតិរបស់ពួកគេថា៖ "ពួកគេតែងតែចេះសរសេរ តែពួកគេមិនដែលបានទទួលនូវព្រះគម្ពីរពីអស់ឡោះហ្ន៎ទេ ហើយក៏មិនដែលមានព្រះសាស្ត្រណាមួយមករកពួកគេទេដែរកាលពីមុន ។ ដូច្នេះព្រះអង្គទុកពួកគេជាជនមិនចេះអក្សរ ។" (تفسير القمِّي 2 : 366)

مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الصَّفَّارُ: عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ هِلَالٍ، عَنْ خَلْفِ بْنِ حَمَّادٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَجَّاجِ، قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «إِنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) كَانَ يَقْرَأُ وَ يَكْتُبُ، وَ يَقْرَأُ مَا لَمْ يَكْتُبْ.»** (بصائر الدرجات : صفحہ ٢٤٧ حديث ٥ ، البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صفحہ: ٣٧٥ : حديث: ١٠٧٢٢ / ٩٩)

[...] អាជីវ អាស្រ័យសុខុមាល័យមានវចនៈថា៖ "វិស្វលុលឡោះហ្ន៎តែងតែចេះអាននិងចេះសរសេរព្រះអង្គចេះអានអ្វីដែលព្រះអង្គមិនបានសរសេរ (ពោលគឺព្រះអង្គអានបាននូវអ្វីដែលអ្នកដទៃសរសេរ) ។" (بصائر الدرجات: 5 / 247)

بِ الْكَافِي عِدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِي أَحْسَنِ الْأَوَّلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ فِي سَبْعٍ وَ عَشْرِينَ مِنْ رَجَبٍ، فَمَنْ صَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صِيَامَ سِتِّينَ شَهْرًا. (تفسير نور الثقلين : جزء ٣ صفحہ ٤٦٦)

[...] អាជីវ អាស្រ័យសុខុមាល័យមានវចនៈថា៖ "អស់ឡោះហ្ន៎បានចាត់បញ្ជូនម្នាក់ម្នាក់ទៅដល់ព្រះមេត្តាធម៌ មកឯពិភពទាំងពួងនាថ្ងៃទី ២៧ ខែវិសាខ ។ អ្នកណាកាន់ត្រណាមអាហារថ្ងៃនេះ អស់ឡោះហ្ន៎នឹងកត់ត្រាទុកឲ្យអ្នកនោះនូវការកាន់ត្រណាមអាហារចំនួនហុកសិបខែ ។" (تفسير نور الثقلين 3 : 466)

وَأَخْرَجَ مِنْهُمْ لِمَا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾

៣. [ព្រះអង្គបានចាត់បញ្ជូនគេទៅរក]ពួកគេឯទៀតដែលពុំទាន់បានមករកពួកគេនៅឡើយ (គឺចាត់

បញ្ជូនទៅរកមនុស្សក្នុងអនាគតកាលដែរ ពោលគឺមនុស្សទាំងអស់) ។ ព្រះអង្គគឺព្រះដ៏មានព្រះមហិទ្ធិបូទ្ធិ ព្រះអង្គគឺព្រះមុនិរាជ ។

អធិប្បាយអាយ៉ាស៊ូ ៣

بِيَجْمَعِ الْبَيَانَ: «وَأَخْرَيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ» وَ هُمْ كُلُّ مَنْ بَعْدَ الصَّحَابَةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلَى قَوْلِهِ: وَقِيلَ: هُمْ الْأَعَاجِمُ وَمَنْ لَا يَتَكَلَّمُ بِلُغَةِ الْعَرَبِ، فَإِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مَبْعُوثٌ إِلَى مَنْ شَاهَدَهُ وَ إِلَى مَنْ بَعَدَهُمْ مِنَ الْعَجَمِ وَ الْعَرَبِ، عَنِ ابْنِ عُثْمَرَ وَ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ وَ رُوِيَ ذَلِكَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (تفسير نور الثقلين : جزء ٥ صُفْحَة ٣٢٣)

នៅក្នុង[សាត្រា]មាត់ម៉ាក្ក អាល់-បាយ៉ាន [៦២:៣] ពួកគេឯទៀតដែលពុំទាន់បានមករកពួកគេនៅឡើយ ។ ព្រះអង្គគឺព្រះដ៏មានព្រះមហិទ្ធិបូទ្ធិ ព្រះអង្គគឺព្រះមុនិរាជ [គេបានរាយការណ៍ថា៖] "ជនទាំងនេះគឺបណ្តាជនក្រោយពីបណ្តាសាវករហួតដល់ថ្ងៃដំនុំជម្រះ ។" អ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه} មានវចនៈថា៖ "ជនទាំងនេះមិនមែនពួកអារ៉ាប់ទេ មិនមែនអ្នកចេះនិយាយភាសាអារ៉ាប់ទេ ព្រោះវិស្វលុលឡោះហ្ន៍^{صلوات الله عليه} ត្រូវបានចាត់បញ្ជូនទៅរកជនទាំងនោះដែលបានឃើញដឹងព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه} និងទៅរកពួកមនុស្សបន្ទាប់ពីព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه} ក្នុងចំណោមពួកមិនមែនអារ៉ាប់និងពួកអារ៉ាប់ ។" អ៊ីបនូ អ៊ូរូ និង សាអ៊ីដូ ប៊ិន យូបែរ បានធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍មកពី អាថ្នី យ៉ាក្កុហ្វារ^{صلوات الله عليه} ។ (تفسير نور الثقلين 5: 323)

وَ رُوِيَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ هَذِهِ آيَةَ فَقِيلَ لَهُ: مَنْ هَؤُلَاءِ؟ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى كَتِفِ سَلْمَانَ وَ قَالَ: لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ فِي الْكُرْبَى لَنَأْتَتْهُ رِجَالٌ مِنْ هَؤُلَاءِ. (تفسير نور الثقلين : جزء ٥ صُفْحَة ٣٢٣)

គេបានឲ្យដឹងថាវិស្វលុលឡោះហ្ន៍^{صلوات الله عليه} បានសូត្រអាយ៉ាស៊ូនេះ គេបានសួរព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه} ថា៖ "ជនទាំងនេះជាអ្នកណា?" ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه} បានដាក់ព្រះហត្ថព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه} លើស្មា សាល់ម៉ាន^{عليه السلام} ហើយមានព្រះវចនៈថា៖ "ប្រសិនបើមានជំនឿនៅឯឋានអាទិត្យ នឹងមានម្នាក់ក្នុងចំណោមពួកគេទាំងនេះ (ជនជាតិពែរ្ស Persians) ទៅដល់ឋានអាទិត្យនោះ ។" (تفسير نور الثقلين 5: 323)

ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥﴾

៤. នេះគឺព្រះឧបការគុណរបស់អល់ឡោះហ្ន៍ ព្រះអង្គព្រះរាជទានវាឲ្យទៅអ្នកណាមួយដែលព្រះអង្គប្រាថ្នា ។ អល់ឡោះហ្ន៍ក្តាប់ទុកនូវព្រះឧបការគុណដ៏ធំមហិមា ។

អធិប្បាយអាយ៉ាស៊ូ ៤

مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ: عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ بَجَيٍّ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيْسَى، عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ، عَنِ الْمُسْتَوْرِدِ النَّحْعِيِّ، عَمَّنْ رَوَاهُ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، قَالَ: «إِنَّ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ فِي سَمَاءِ الدُّنْيَا لَيَطَّلِعُونَ إِلَى الْوَاحِدِ وَ الْإِثْنَيْنِ وَ الثَّلَاثَةِ وَ هُمْ يَذْكُرُونَ فَضْلَ آلِ مُحَمَّدٍ (عَلَيْهِمُ السَّلَامُ)، فَيَقُولُونَ: أَمَا تَرَوْنَ هَؤُلَاءِ فِي قَلْبِهِمْ وَ كَثْرَةَ عَدُوِّهِمْ يَصِفُونَ فَضْلَ آلِ مُحَمَّدٍ؟ فَتَقُولُ الطَّائِفَةُ الْأُخْرَى: "ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَ اللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ"». ** (الكافي : جزء ٢ صُفْحَة ١٤٩ حَدِيث ٤ ، البرهان في تفسير القرآن : جزء ٥ صُفْحَة ٣٧٦ حَدِيث: ١٠٧٢٤ / ٩٩)

[...] អាស់-មុសទៅវិជ្ជា អាស់-ណាខ្ញុំអ្វីបានធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ថា អាច្ចិ អាប់ខុលឡោះហ្ន៎^{صلوات الله عليه والسلام} មាន រចនៈថា៖ "ក្នុងចំណោមពួកទេវតានៅលើមេឃលោកនេះ មានទេវតាមួយចំនួនមករក (ស្ត្រីអ្នកស្ត) ម្នាក់ (ស្ត្រីអ្នកស្ត) ពីរនាក់ដែលថ្លែងបុណ្យបារមីរបស់ព្រះរាជបុត្ររាជនគ្គា^{عليهم السلام}របស់មូហាំម៉ាដ្ឋ^{صلوات الله عليه وآله} ។ ពួកទេវតា នេះថា៖ "អស់លោកឃើញទេ ជនទាំងនេះដែលមានចំនួនតិច ដែលមានសត្រូវច្រើន ពួកគេរាយរាប់ គុណបុណ្យបារមីរបស់ព្រះរាជបុត្ររាជនគ្គា^{عليهم السلام}របស់មូហាំម៉ាដ្ឋ^{صلوات الله عليه وآله} ?" ទេវតាមួយក្រុមទៀតថា៖ "[៦២:៤] នេះគឺព្រះឧបការគុណរបស់អស់ឡោះហ្ន៎ ព្រះអង្គព្រះរាជទានវាឲ្យទៅអ្នកណាមួយដែលព្រះ អង្គប្រាថ្នា ។ អស់ឡោះហ្ន៎ក្តាប់ទុកនូវព្រះឧបការគុណដ៏ធំមហិមា ។" (الكافي 2: 4/149)

عَنْ وَائِلٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ أُمِّ سَلَمَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا)، قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آٰلِهِ) يَقُولُ: «مَا مِنْ قَوْمٍ اجْتَمَعُوا يَذْكُرُونَ فَضْلَ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ إِلَّا وَ هَبَطَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنَ السَّمَاءِ يَحْفَظُونَ بِهِمْ، فَإِذَا تَفَرَّقُوا عَرَجَتِ الْمَلَائِكَةُ إِلَى السَّمَاءِ، فَيَقُولُ الْمَلَائِكَةُ: إِنَّا نَشْكُرُ مِنْكُمْ رَائِحَةً مَا شَمَمْنَاهَا، وَ لَا رَائِحَةَ أَطْيَبَ مِنْهَا، فَيَقُولُونَ: إِنَّا كُنَّا فُغُودًا عِنْدَ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ فَضْلَ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ فَعَبَقَ بِنَا مِنْ رِيحِهِمْ، فَيَقُولُونَ: اهِبْطُوا بِنَا إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي كَانُوا فِيهِ فَيَقُولُونَ: إِنْتَهُمْ تَفَرَّقُوا».* (ينابيع المودة : ٢٤٦ ، بحار الأنوار ٧:٣٨/١٩٩ عن روضة ابن شاذان. البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صفحہ: ٣٧٦ حدیث: ٩٩/١٠٧٢٥)

រាយការណ៍តមកពី វាអ៊ីល តមកពី ណាហ្វីអ៊ី តមកពី អ៊ូម សាឡាម៉ាស្ត^{رضي الله عنها} រាជមាតារបស់អ្នកមាន សទ្ធាជ្រះថ្លាទាំងឡាយដែលមានរចនៈថាខ្ញុំ^{رضي الله عنها} បានឮវិស្វលុលឡោះហ្ន៎^{صلوات الله عليه وآله} មានព្រះរចនៈថា៖ "បុគ្គល ដែលប្រជុំគ្នាដើម្បីរំលឹកដល់បុណ្យបារមីរបស់មូហាំម៉ាដ្ឋ^{صلوات الله عليه وآله} អាស៊ី ចិន អាច្ចិ ត្រីលិប^{عليه السلام} និងព្រះរាជ កុលដ្ឋាន^{عليهم السلام}របស់ព្រះអង្គទាំងពីរ^{عليهم السلام} សុទ្ធតែមាននូវទេវតាចុះពីលើមេឃមកជួបជុំជាមួយពួកគេ ។ ពេលពួកគេបែកគ្នា ពួកទេវតាត្រឡប់ទៅលើមេឃវិញ ។ ពួកទេវតា[ឯទៀត]ថា៖ "ពិតណាស់ យើងជុំ ក្លិនរបស់អស់លោក ដែលអស់លោកមិនដែលមានកាលពីមុនទេ ដែលក្រអូបជាទីពេញចិត្ត ។" ពួកគេ បានថា៖ "យើងបានទៅអង្គុយជុំជាមួយពួកគេមួយក្រុមដែលថ្លែងនូវបុណ្យបារមីរបស់មូហាំម៉ាដ្ឋ^{صلوات الله عليه وآله} និង ព្រះរាជបុត្ររាជនគ្គា^{عليهم السلام}របស់មូហាំម៉ាដ្ឋ^{صلوات الله عليه وآله} ។ ក្លិនប្រអូបរបស់ពួកគេដិតជាប់ខ្លួនយើង ។" ដូច្នេះពួកគេ បានថា៖ "អស់លោកចុះទៅជាមួយយើង ទៅឯកន្លែងពួកគេនោះ ។" ពួកគេនឹងថា៖ "ពួកគេបានចាក ចេញទៅអស់ហើយ ។" (ينابيع المودة: 246، بحار الأنوار 38: 7/199 عن روضة ابن شاذان)

* عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ أَبِي عَمْرٍو عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ وَ أَبِي أَيُّوبَ الْخَزَّازِ جَمِيعاً عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: جَاءَ الْقُرَاءُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آٰلِهِ) فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ الْأَعْنِيَاءَ هُمْ مَا يُعْتَفُونَ وَ لَيْسَ لَنَا وَ هُمْ مَا يَتَصَدَّقُونَ وَ لَيْسَ لَنَا مَا يُجَاهِدُونَ وَ لَيْسَ لَنَا

* អាស៊ី ចិន អ៊ីបរហ្វីម[បានថ្លែង]តមកពីឪពុកលោក តមកពី អ៊ីបនូ អាច្ចិ អ៊ូមែរ តមកពី ហ្វីស្តា ចិន សាលិម តមកពី អាច្ចិ អែយូប អាស់-ខ្ញុំស្វាស្ត តមកពី អាច្ចិ អាប់ខុលឡោះហ្ន៎^{صلوات الله عليه والسلام} ដែលមានរចនៈថា អ្នកក្របានមជួបវិស្វលុលឡោះហ្ន៎^{صلوات الله عليه وآله} ទូលថា៖ "វិស្វលុលឡោះហ្ន៎^{صلوات الله عليه وآله} អើយ បណ្តាអ្នកមានត្រូវដោះ លែង[ទាស:ទាស] យើងមិនមានសមត្ថភាពធ្វើបែបនេះទេ ឲ្យពួកគេធ្វើពិធីហ្វាច្ច យើងមិនមាន សមត្ថភាពធ្វើបែបនេះទេ ឲ្យពួកគេបរិច្ចាគទាន យើងមិនមានសមត្ថភាពធ្វើបែបនេះទេ ឲ្យពួកគេធ្វើ ឃ្មុំហ្វាដ្ឋ យើងមិនមានសមត្ថភាពធ្វើបែបនេះទេ ។"

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) مَنْ كَبَّرَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَ أَفْضَلَ مِنْ عِنْتِي مِائَةَ رَقَبَةٍ وَ مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَ أَفْضَلَ مِنْ سَبَاقِي مِائَةَ بَدَنَةٍ وَ مَنْ حَمَدَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَ أَفْضَلَ مِنْ حُمَلَانِ مِائَةَ فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِسُرْجِهَا وَ لُجْمِهَا وَ رُكْبَتَيْهَا وَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَ أَفْضَلَ النَّاسِ عَمَلًا ذَلِكَ الْيَوْمَ إِلَّا مَنْ زَادَ

រ៉ស៊ូលុលឡោះហ្ន៎(ﷺ) មានព្រះវចនៈថា៖ "អ្នកណាឧទានអធិកភាពរបស់អល់ឡោះហ្ន៎(ﷺ) (សូត្រ តាក់បៀវ អល់ឡ្ន័ហ្ន៎ អាក់បារ) ១០០ ដង វាប្រសើរជាងដោះលែងមនុស្ស ១០០ នាក់ឲ្យមានសេរីភាព ។ អ្នកណា ថ្វាយថោមនាការចំពោះអល់ឡោះហ្ន៎(ﷺ) (សូត្រតាស់ប៊ីហ្ន៎ ស៊ីបហ្ន៎ណាល់ឡោះហ្ន៎) ១០០ ដង វាប្រសើរ ជាងនាំសត្វ ១០០ ក្បាលទៅបូជា ។ អ្នកណាលើកតម្កើងអល់ឡោះហ្ន៎(ﷺ) (សូត្រតាស្តមីដូ អាល់-ហ្ន៎ខូ លីលឡាស្ត) ១០០ ដង វាប្រសើរជាងរៀបចំសេះ ១០០ ក្បាលនៅលើព្រះមាតា អល់ឡោះហ្ន៎(ﷺ) ដោយ កែប ដោយខ្សែបង្ហៀរនិងអ្នកជិះ ។ អ្នកណាថា "ឡាអ៊ីឡាហ្ន៎ អ៊ីលឡុលឡោះហ្ន៎" ១០០ ដង អ្នកនោះ ប្រសើរលើសមនុស្សទាំងអស់ក្នុងថ្ងៃនោះ លើកលែងតែបុគ្គល ណាបន្ថែម[លើសនោះ] ។"

قَالَ فَبَلَغَ ذَلِكَ الْأَعْيَاءَ فَصَنَعُوهُ قَالَ فَعَادَ الْفُقَرَاءُ إِلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ بَلَغَ الْأَعْيَاءَ مَا قُلْتَ فَصَنَعُوهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) «ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ» . (الكافي : جزء ٢ صفة ٥٠٥)

ព្រះអង្គ(ﷺ)មានវចនៈថា៖ "[ដំណឹង]នោះបានឮដល់ពួកអ្នកមាន ។ ពួកគេក៏បានធ្វើបែបនេះដែរ ។ អ្នក ក្របានត្រឡប់ទៅជួបព្រះសាស្តា(ﷺ)វិញ ទូលថា៖ "រ៉ស៊ូលុលឡោះហ្ន៎(ﷺ)អើយ អ្វីដែលព្រះអង្គ(ﷺ)បាន និយាយនោះបានឮទៅដល់ពួកអ្នកមាន ពួកគេធ្វើបែបនេះ[ដែរ] ។" រ៉ស៊ូលុលឡោះហ្ន៎(ﷺ)មានព្រះវចនៈ ថា៖ "[៦២:៤] នេះគឺព្រះឧបការគុណរបស់អល់ឡោះហ្ន៎(ﷺ) ព្រះអង្គព្រះរាជទានវាឲ្យទៅអ្នកណាមួយដែល ព្រះអង្គប្រាថ្នា ។" (الكافي 2: 505)

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِلُوا الثَّورَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾

៥. បណ្តាជនដែលបានទទួលព្រះគម្ពីរនៅវតជាបន្ទុកហើយ បន្ទាប់មកមិនអនុវត្តទេ [ថែមទាំង ប្រទូសប្រឆាំងការអប់រំរបស់អល់ឡោះហ្ន៎(ﷺ)] ប្រៀបបាននឹងសត្វលាដែលដឹកជញ្ជូនលើខ្នងវានូវ ក្បួនតម្រានានា ។ អាក្រក់បំផុតគឺរបស់ជនដែលបដិសេធបណ្តាព្រះសញ្ញារបស់អល់ឡោះហ្ន៎(ﷺ) ។ អល់ឡោះហ្ន៎(ﷺ)មិនដឹកនាំបណ្តាជនទុច្ចរិត[ចេសមានៈ]ទេ ។

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ رَعَمْتُمْ أَنْكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَتَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦﴾
៦. ចូរអ្នកថា៖ "យ៉ាហ្ន៎ខ្លីអើយ បើអស់លោកអះអាងថាអស់លោកជាជនជំនិតរបស់អល់ឡោះហ្ន៎(ﷺ)តែ ឯងដោយមិនរាប់បញ្ចូលមនុស្ស[ឯទៀត]ទេ ចូរអស់លោកប៉ងប្រាថ្នាការស្លាប់[នៅលើមាតាព្រះ អង្គ ដើម្បីមូលហេតុព្រះអង្គ]ទៅ បើអស់លោកជាសច្ចៈការពិត ។"

អធិប្បាយអាយ៉ាស្ត ៥-៦

علي بن إبراهيم: ثم ضرب مثلا في بني إسرائيل، فقال: مثل الذين حملوا الثورَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا قال: الحمار يحمل الكتب و لا يعلم ما فيها و لا يعمل [بها] كذلك بنو إسرائيل قد حملوا مثل الحمار لا يعلمون ما فيه و لا يعلمون به.

អាលី ប៊ិន អ៊ីបរហ្គីម[បានឲ្យដឹងថា] បន្ទាប់មកគេបានលើកឡើងនូវគំរូមួយសម្រាប់កូនចៅអ៊ីសរ៉ាអ៊ីល ។ ព្រះអង្គ^៥មានព្រះបន្ទូលថា [៦២:៥] *បណ្តាជនដែលបានទទួលព្រះគម្ពីរត្រូវតែជាបន្ទុកហើយ បន្ទាប់មកមិនអនុវត្តទេ ប្រៀបបាននឹងសត្វលាដែលដឹកជញ្ជូនលើខ្នងវាវាវាត្រូវតែប្រានានា ។* លោកបានថា៖ "សត្វលាដឹកក្បួនតម្រាលើខ្នងវា តែវាមិនដឹងថាមានអ្វីសរសេរនៅក្នុងក្បួនតម្រាទាំងនោះទេ វាមិនអនុវត្តតាមក្បួនតម្រាទាំងនោះទេ ស្រដៀងនេះដែរគឺពួកកូនចៅអ៊ីសរ៉ាអ៊ីលដែលកាន់ព្រះគម្ពីរ[ត្រូវតែ] ស្រដៀងនឹងសត្វលា ពួកគេមិនដឹងថាមានអ្វីនៅក្នុងគម្ពីរនោះទេ ពួកគេមិនអនុវត្តតាមព្រះគម្ពីរនោះទេ ។"

قوله تعالى: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنْكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ، قال: في التوراة مكتوب: أولياء الله يتمنون الموت.*** (تفسير القمّي : جزء ٢ صفحہ ٣٦٦ ، البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صفحہ: ٣٧٦ حديث: (١٠٧٢٦ / ٩٩)

ព្រះបន្ទូលរបស់ព្រះដ៏មហាខ្ពង់ខ្ពស់ [៦២:៦] *"យ៉ាហ្វ្វិឌ្វីអ៊ីយ បើអស់លោកអះអាងថាអស់លោកជាជនជំនិតរបស់អស់ឡោះហ្ន៎តែឯងដោយមិនរាប់បញ្ចូលមនុស្សទេ ចូរអស់លោកបំប្រាថ្នាការស្លាប់ទៅ បើអស់លោកជាសច្ចៈការពិត ។"* លោកបានថា៖ "នៅក្នុងព្រះគម្ពីរត្រូវតែមានចារថា មិត្តរបស់អស់ឡោះហ្ន៎^៦បំប្រាថ្នាស្លាប់ ។" (تفسير القمّي 2: 366)

مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ: عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ يَحْيَى الْكَاهَلِيِّ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى مَوْلَى آلِ سَامٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) بِحَدِيثٍ، فَقُلْتُ لَهُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ، زَعَمْتَ لِي السَّاعَةَ كَذَا وَ كَذَا؟ فَقَالَ: «لَا»، فَعَظُمَ ذَلِكَ عَلَيَّ، فَقُلْتُ: بَلَى وَ اللَّهُ زَعَمْتَ. فَقَالَ: «لَا وَ اللَّهُ مَا زَعَمْتُ». قَالَ: فَعَظُمَ ذَلِكَ عَلَيَّ، فَقُلْتُ: وَ اللَّهُ قَدْ قُلْتُهُ. قَالَ: «نَعَمْ، قَدْ قُلْتُهُ، أَمَا مَا عَلِمْتَ أَنَّ كُلَّ رَعْمٍ فِي الْقُرْآنِ كَذِبٌ؟»*** (الكافي: جزء ٢ صفحہ ٢٥٦ حديث ٢٠، البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صفحہ: ٣٧٦ حديث: (١٠٧٢٧ / ٩٩)

[...] អាប់ខុល អាល់-អ្នកកុំឡា ម៉ៅឡា អាឡា សាំ បានថា អាច្វី អាប់ខុលឡោះហ្ន៎^៧បានប្រាប់ខ្ញុំអំពី ហ្វាឌ្វីស្ត្រូមួយ ។ ខ្ញុំបានទូលថា៖ "សូមឲ្យទូលបង្គំបានធ្វើពលកម្មដើម្បីព្រះអង្គ^៨ ។ ព្រះអង្គ^៩បាន ពោលអះអាង (زمع ស្យាកុំម៉) នេះមួយនិងអ្វីនេះដាក់ទូលបង្គំពេលនេះ?" ព្រះអង្គ^៩មានវចនៈថា៖ "ទេ ។" សម្រាប់ខ្ញុំវាជារឿងធំមួយ ។ ខ្ញុំបានទូលថា៖ "មែន សូមស្ស្យថចំពោះអស់ឡោះហ្ន៎^{១០} ព្រះអង្គ^{១១} បានពោលអះអាង (زمع ស្យាកុំម៉) ។" ព្រះអង្គ^{១២}មានវចនៈថា៖ "ទេ សូមស្ស្យថចំពោះអស់ឡោះហ្ន៎^{១៣} ខ្ញុំ មិនបានពោលអះអាងទេ ។" លោក (គឺអ្នកអធិប្បាយ) បានថា៖ "សម្រាប់ខ្ញុំ^{១៤} វាជារឿងធំ ។ ដូច្នេះខ្ញុំបានទូលថា៖ "សូមស្ស្យថចំពោះអស់ឡោះហ្ន៎^{១៥} ព្រះអង្គ^{១៦} បានថា ។" ព្រះអង្គ^{១៧}មានវចនៈ ថា៖ "មែន ខ្ញុំ^{១៨}បានថា តែលោកដឹងទេថា គ្រប់ការពោលអះអាង (គឺ ស្យាកុំម៉ (زمع) ដែលមានចែង នៅក្នុងគួរអានសុទ្ធតែមានន័យថានិយាយកុហក ?" (الكافي 2: 256 / 20)

* عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ، عَنْ حَمَادٍ، عَنْ حَرِيْرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، قَالَ: «نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي الْيَهُودِ وَ النَّصَارَى، يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: "الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ" [بِعَنِي التَّوْرَةَ وَ الْإِنْجِيلَ] "يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ" يَعْنِي رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) لِأَنَّ اللَّهَ جَلَّ وَ عَزَّ قَدْ أَنْزَلَ عَلَيْهِمْ فِي التَّوْرَةِ وَ الْإِنْجِيلِ وَ الرَّبُّورِ صِفَةَ مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ

آلِهِ وَ صِفَةً أَصْحَابِهِ وَ مَبْعَثُهُ وَ مُهَاجِرُهُ، وَ هُوَ قَوْلُهُ: "مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَ الَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَ رِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَ مَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ" فَهَذِهِ صِفَةُ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) وَ صِفَةُ أَصْحَابِهِ فِي التَّوْرَةِ وَ الْإِنْجِيلِ، فَلَمَّا بَعَثَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَرَفَهُ أَهْلُ الْكِتَابِ كَمَا قَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ». (تفسير القمي 1:32)**

* អាស៊ី ប៊ីន អ៊ុបរំហ៊ូមបានថា ឌីពុកខ្ញុំបានតំណាលប្រាប់ខ្ញុំតមកពី អ៊ុបនូ អាហ្វិ អ៊ុមែរ តមកពី ហ្គាំម៉ាដូ តមកពី ហ្គារីស្ត តមកពី អាហ្វិ អាប៊ុបខ្ពុលឡោះហ្វិ^{صلوات الله عليه والسلام} ដែលមានវចនៈថា៖ "អាយ៉ាស៊ុនេះត្រូវបើកឲ្យដឹងសំដៅទៅលើពួកយ៉ាហ្វិខ្ញុំនិងពួកគ្រិស្ត ។ អល់ឡោះហ្វិ ព្រះដ៏មានសិរីសួស្តី ព្រះដ៏មហាឧត្តុង្គឧត្តម មានព្រះបន្ទូលថា៖ "[២:១៤៦] ជនានុជនដែលយើងបានប្រទានព្រះគម្ពីរឲ្យនោះ មានន័យថាគម្ពីរតៅវ៉តូនិងគម្ពីរអ៊ុនយ្វីល ស្គាល់គេដូចពួកគេស្គាល់កូនប្រុសរបស់ខ្លួនឯងដែរ មានន័យថា រិស្វលុលឡោះហ្វិ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រោះអល់ឡោះហ្វិ^{عجل} បានបើកឲ្យពួកគេដឹងនៅក្នុងព្រះគម្ពីរតៅវ៉តូ នៅក្នុងព្រះគម្ពីរអ៊ុនយ្វីលនិងនៅក្នុងព្រះគម្ពីរស្វាហ្វិរ អំពីការពិពណ៌នារូបរាងលក្ខណៈរបស់មូហ្គាំម៉ាដូ^{صلوات الله عليه والسلام} អំពីការពិពណ៌នារូបរាងលក្ខណៈរបស់បណ្តាសាវកព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} អំពីការចាត់បញ្ជូនព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} មកជាព្រះសាស្តា] និងអំពីការភៀសខ្លួនរបស់ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ នេះគឺព្រះបន្ទូលរបស់ព្រះដ៏មហាឧត្តុង្គឧត្តម [៤៨:២៩] មូហ្គាំម៉ាដូជាព្រះសាស្តារបស់អល់ឡោះហ្វិ ជនទាំងឡាយដែលតាមគេរមែងមានចិត្តតឹងរឹងចំពោះពួកបដិសេធសទ្ធានិងអាណិតអាសូរគ្នាឯង ។ អ្នកនឹងឃើញពួកគេលំខិនកាយក្រាបប្រណិប័តន៍ ស្វែងរកព្រះគុណអល់ឡោះហ្វិ^{عجل}និងសេចក្តីគាប់ព្រះហឫទ័យ ។ សញ្ញាសំគាល់របស់ពួកគេនៅលើមុខពួកគេដោយសារការក្រាបប្រណិប័តន៍ ។ នោះគឺគំរូរបស់ពួកគេនៅក្នុងព្រះគម្ពីរតៅវ៉តូនិងជាគំរូរបស់ពួកគេនៅក្នុងព្រះគម្ពីរអ៊ុនយ្វីល ។ នេះគឺការពិពណ៌នាប្រាប់រូបលក្ខណៈរបស់រិស្វលុលឡោះហ្វិ^{صلوات الله عليه والسلام} និងបណ្តាសាវករបស់ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅក្នុងគម្ពីរតៅវ៉តូនិងគម្ពីរអ៊ុនយ្វីល ។ ដូច្នោះកាលអល់ឡោះហ្វិ^{عجل} បានចាត់បញ្ជូនរិស្វលុលឡោះហ្វិ^{صلوات الله عليه والسلام} មក បណ្តាជនគម្ពីរស្គាល់ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ដូចដែលព្រះដ៏មានព្រះមហិទ្ធិបូទ្ធិមានព្រះបន្ទូលនោះ ។" (2:145-147 تفسير القمي 1:32)

* قَالَ أَبُو عَلِيٍّ الطَّبْرَسِيُّ فِي (مَجْمَعِ الْبَيَانِ): رُوِيَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) أَنَّهُ قَالَ: «كَانَ قَوْمٌ مِنَ الْيَهُودِ لَيْسُوا مِنَ الْمُعَانِدِينَ الْمُتَوَاطِعِينَ، إِذَا لَقُوا الْمُسْلِمِينَ حَدَّثُوهُمْ بِمَا فِي التَّوْرَةِ مِنْ صِفَةِ مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ)، فَتَهَاهُمْ كُفْرًا وَهُمْ عَنْ ذَلِكَ، وَ قَالُوا: لَا نُخْبِرُهُمْ بِمَا فِي التَّوْرَةِ مِنْ صِفَةِ مُحَمَّدٍ فَيَحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ، فَتَنَزَلَتْ الْآيَةُ». (مجمع البيان 1:286)**

* អាហ្វិ អាស៊ី អាស់-គ្នីបារស៊ីបានថ្លែងនៅក្នុង[សាត្រា]ម៉ាដូម៉ាតុ អាស់-បាយ៉ានថាគេបានថ្លែងតមកពី អាហ្វិ យ៉ុកុហ្គារ អាស់-បាក្យៀរ^{صلوات الله عليه والسلام} ដែលមានវចនៈថា៖ "មានពួកយ៉ាហ្វិខ្ញុំមួយក្រុមដែលមិនមែនជាក្រុមចេសមានៈទេ ។ ពេលពួកគេជួបពួកមុស្លីម ពួកគេតែងតែនិយាយប្រាស្រ័យជាមួយពួកគេអំពីអ្វីដែលមាននៅក្នុងព្រះគម្ពីរតៅវ៉តូដែលពិពណ៌នាអំពីមូហ្គាំម៉ាដូ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ព្រឹទ្ធាចារ្យពួកគេបានហាមពួកគេនិយាយរឿងនេះថា៖ "ចូរអស់លោកកុំប្រាប់ពួកគេឲ្យដឹងអ្វីដែលមាននៅក្នុងគម្ពីរតៅវ៉តូដែលចែងពិពណ៌នាអំពីមូហ្គាំម៉ាដូ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រោះពួកគេនឹងទាញវាយកមកជាហេតុផលប្រឆាំងអស់លោកនៅចំពោះព្រះភ័ក្ត្រព្រះម្ចាស់^{عجل}របស់ពួកគេ ។" ដូច្នោះគេបានដាក់អាយ៉ាស៊ុនេះចុះមក ។" (2:75-77 مجمع البيان 1:286)

وَلَا يَتَمَتَّوْنَهُ وَ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٧﴾

៧. ពួកគេនឹងមិនប៉ងប្រាថ្នាការស្តាប់ជាដាច់ខាត ដោយសារអ្វីដែលដៃពួកគេបានសាង ។

អាល់ឡោះហ្វ្រង់ញាណជនទុច្ចរិត ។

អធិប្បាយអាយ៉ាស្កុ ៧

ثُمَّ قَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) بَعْدَ مَا عَرَضَ هَذَا عَلَيْهِمْ: لَا يَفُوهَا أَحَدٌ مِنْكُمْ إِلَّا عُصَّ بِرِيقِهِ فَمَاتَ مَكَانَهُ. وَكَانَتْ الْيَهُودُ عُلَمَاءَ بِأَنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ، وَ أَنَّ مُحَمَّدًا (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) وَ عَلِيًّا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) وَ مُصَدِّقَيْهِمَا هُمُ الصَّادِقُونَ، فَلَمْ يَجْسُرُوا أَنْ يَدْعُوا بِذَلِكَ لِعِلْمِهِمْ بِأَنَّهُمْ إِنْ دَعَوْا فَهُمْ الْمَيِّتُونَ. فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى: « وَ لَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَهُمْ » يَعْنِي الْيَهُودَ لَنْ يَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَهُمْ مِنْ كُفْرِهِمْ بِاللَّهِ، وَ بِمُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ وَ نَبِيِّهِ وَ صَفِيِّهِ، وَ بِعَلِيِّ أَخِي نَبِيِّهِ وَ وَصِيِّهِ وَ بِالطَّاهِرِينَ مِنَ الْأَيْمَةِ الْمُتَنَجِّبِينَ. (التفسير العسكري عليه السلام : جزء ١ صَفْحَة ٤٤٢)

បន្ទាប់មកវិស្វលុលឡោះហ្វ្រង់ញាណជនទុច្ចរិតបានប្រាប់ពួកគេ បន្ទាប់ពីបានបង្ហាញពួកគេរឿងនេះ ថា៖ "អស់លោក (ពួកយ៉ាហ្វ្រង់ញាណ) ទាំងអស់គ្នាបានស្លាប់ទឹកមាត់ស្លាប់នៅនឹងកន្លែងបន្ទាប់ពីបានថាអ្វីនេះ (គឺពាក្យបូងស្ទង់សូមឲ្យស្លាប់) ។ ពួកយ៉ាហ្វ្រង់ញាណក៏បានដឹងខ្លួនយ៉ាងជាក់ច្បាស់ថាពួកគេជាជនភូតភរ គេនឹងទទួលស្គាល់ថាមូហ្វាម៉ាដូ និងអាល្លីហ្វ ជាអ្នកនិយាយពិត ។ ដូច្នេះពួកគេដឹងថាពួកគេនឹងវិនាសបើពួកគេហ៊ានបូងស្ទង់ដោយពាក្យបូងស្ទង់នេះ ព្រោះពួកគេដឹងថាបើពួកគេបូងស្ទង់ពួកគេនឹងស្លាប់ជាមិនខាន ។" អាល់ឡោះហ្វ្រង់ញាណមានព្រះបន្ទូលថា៖ [៦២:៧] ពួកគេនឹងមិនប៉ងប្រាថ្នាការស្លាប់ជាដាច់ខាតដោយសារអ្វីដែលដៃពួកគេបានសាង ។" មានន័យថាពួកយ៉ាហ្វ្រង់ញាណមិនចង់ស្លាប់ឡើយ ដោយសារទង្វើដែលពួកគេបានធ្វើកាលពីមុនពាក់ព័ន្ធនឹងការបដិសេធសទ្ធាអាល់ឡោះហ្វ្រង់ញាណ បដិសេធសទ្ធាមូហ្វាម៉ាដូ វិស្វលុលរបស់អាល់ឡោះហ្វ្រង់ញាណ ព្រះសាស្ត្រារបស់ព្រះអង្គ អរិយបុគ្គលរបស់ព្រះអង្គ បដិសេធសទ្ធាអាល្លីហ្វ ប្អូនប្រុសរបស់ព្រះសាស្ត្រារបស់ព្រះអង្គ ព្រះឧត្តរាធិការ បុគ្គលរបស់ព្រះអង្គ និងបដិសេធសទ្ធាបុគ្គលបរិសុទ្ធដែលជាព្រះសន្តតិម៉ា បុគ្គលជ្រើសរើស ។" (التفسير العسكري عليه السلام : 1 : 442)

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلْقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

៨. ចូរអ្នកថា៖ "ពិតណាស់ ការស្លាប់ដែលអស់លោកគេចនោះ វានឹងពើបពះប្រទះអស់លោក ។ បន្ទាប់មកអស់លោកនឹងត្រូវត្រឡប់ទៅជាព្រះដែលជាព្រះទ្រង់ញាណអ្វីដែលមើលពុំឃើញ និងអ្វីដែលមើលឃើញជាក់ស្តែង ។ ព្រះអង្គនឹងឲ្យអស់លោកដឹងនូវអ្វីដែលអស់លោកបានសាង ។"

អធិប្បាយអាយ៉ាស្កុ ៨

مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ: عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، قَالَ: ”إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلْقِيكُمْ“ - إِلَى قَوْلِهِ - ”تَعْمَلُونَ“ - قَالَ - تَعُدُّ السِّنِينَ، ثُمَّ تَعُدُّ الشُّهُورَ، ثُمَّ تَعُدُّ الْأَيَّامَ، ثُمَّ تَعُدُّ السَّاعَاتِ، ثُمَّ تَعُدُّ النَّفْسَ فَإِذَا ”جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَ لَا يَسْتَقْدِمُونَ“... (الكافي : جزء ٣ صَفْحَة ٢٦٢ حَدِيث ٤٤ ، البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صَفْحَة: ٣٧٧ حَدِيث: ١٠٧٢٩/٩٩)

[...] អាច្ចី អាល្លីហ្វប្អូនប្រុសឡោះហ្វ្រង់ញាណ មានវចនៈថា៖ "[៦២:៨] ពិតណាស់ ការស្លាប់ដែលអស់លោកគេច

នោះ វានឹងពេញព្រះប្រទះអស់លោក ដល់ព្រះបន្ទូលព្រះអង្គ អ្វីដែលអស់លោកបានសាង គឺរាប់ឆ្នាំ រាប់ខែ រាប់ថ្ងៃ រាប់ម៉ោង រាប់នាទី និងរាប់ដង្ហើមចេញចូល ។ [៧:៣៤] គ្រប់សហសតតមន៍រមែងមាន កាលបរិច្ឆេទ ។ លុះកាលបរិច្ឆេទពួកគេមកដល់ ពួកគេពុំអាចពន្យារបានទេទោះបីមួយម៉ោងក៏ដោយ ពុំ អាចបង្ខំឲ្យល្បឿនបានទេ ។" (الكافي 3: 44 / 262) 7:34-39

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾

៩. បណ្តាអ្នកមានសទ្ធាអឺយ ពេលគេហៅឲ្យធ្វើនមស្ការថ្ងៃសុក្រ ចូរពួកអ្នកប្រញាប់ឆ្ពោះទៅរកព្រះ កម្រើនរបស់អល់ឡោះហ្ន៎ ចូរទុកចោល[មួយអន្លើសិន]នូវកិច្ចការជួញដូរ ។ នោះគឺប្រការប្រសើរ បំផុតសម្រាប់ពួកអ្នក បើពួកអ្នកដឹង ។

អធិប្បាយអាយ៉ាស្ត ៩

المُفِيدُ فِي (الإختصاص)، قَالَ: رُوِيَ عَنْ جَابِرِ الجُعْفِيِّ، قَالَ: كُنْتُ لَيْلَةً مِنْ بَعْضِ اللَّيَالِي عِنْدَ أَبِي جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فَفَرَأْتُ هَذِهِ الْآيَةَ: « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ، قَالَ: فَقَالَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «مَهْ يَا جَابِرُ، كَيْفَ فَرَأْتُ؟» قُلْتُ: « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ، قَالَ: «هَذَا تَحْرِيفٌ، يَا جَابِرُ». قَالَ قُلْتُ: فَكَيْفَ أَقْرَأُ، جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ؟ قَالَ: فَقَالَ: « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَامْضُوا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ » هَكَذَا نَزَلَتْ يَا جَابِرُ [لَوْ كَانَ سَعْيًا لَكَانَ عَدْوًا، لِمَا كَرِهَهُ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله)] لَقَدْ كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَعْدُوَ الرَّجُلُ إِلَى الصَّلَاةِ.

[...] យ៉ាបៀរ អាល់-យុម្ពុហ្ន៎ បានថ្លែងថាយប់មួយ ខ្ញុំបាននៅជុំជាមួយ អាចិ យ៉ាត្រាហ្ន៎ ។ ខ្ញុំបាន សូត្រអាយ៉ាស្តនេះ: [៦២:៩] បណ្តាអ្នកមានសទ្ធាអឺយ ពេលគេហៅឲ្យធ្វើនមស្ការថ្ងៃសុក្រ ចូរពួកអ្នក ប្រញាប់ឆ្ពោះទៅរកព្រះកម្រើនរបស់អល់ឡោះហ្ន៎ ព្រះអង្គ មានវចនៈថា: "សៀម! យ៉ាបៀរអឺយ! លោកសូត្រថាដូចម្តេច?" ខ្ញុំបានថា: "[៦២:៩] បណ្តាអ្នកមានសទ្ធាអឺយ ពេលគេហៅឲ្យធ្វើនមស្ការថ្ងៃ សុក្រ ចូរពួកអ្នកប្រញាប់ឆ្ពោះទៅរកព្រះកម្រើនរបស់អល់ឡោះហ្ន៎ ។" ព្រះអង្គ មានវចនៈថា: "យ៉ាបៀរ អឺយ! នេះគឺអ្វីដែលត្រូវបំភ្លៃ ។" ខ្ញុំបានថា: "សូមអល់ឡោះហ្ន៎ ឲ្យទូលបង្គំបានធ្វើពលកម្ម ដើម្បីព្រះអង្គ តើឲ្យទូលបង្គំសូត្រដូចម្តេច?" ព្រះអង្គ មានវចនៈថា: "បណ្តាអ្នកមានសទ្ធា អឺយ ពេលគេហៅឲ្យធ្វើនមស្ការថ្ងៃសុក្រ ចូរពួកអ្នកប្រញាប់ឆ្ពោះទៅរកព្រះកម្រើនអល់ឡោះហ្ន៎ ។ យ៉ាបៀរអឺយ! នេះគឺអ្វីដែលគេបានដាក់ចុះមក ។ បើសិនជា "ប្រញាប់ (سعيًا)" ឲ្យបំពេញស្ម័គ្រចិត្តនោះ វា ដូចជាសត្រូវមួយ (សម្រាប់មនុស្ស) ព្រោះវិស្វលុលឡោះហ្ន៎ មិនចូលចិត្តទេដែលគេបង្ខំឲ្យមនុស្ស ម្នាក់ទៅបំពេញនមស្ការនោះ ។"

يَا جَابِرُ، لَمْ سَمِعْتُ الْجُمُعَةَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ؟» قَالَ: قُلْتُ: تُخْبِرُنِي، جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ. قَالَ: «أَفَلَا أُخْبِرُكَ بِتَأْوِيلِهِ الْأَعْظَمِ؟» قَالَ: قُلْتُ: بَلَى، جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ، قَالَ: فَقَالَ: « يَا جَابِرُ، سَمَى اللَّهُ الْجُمُعَةَ جُمُعَةً لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ جَمَعَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ، وَ جَمِيعَ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنَ الْجِنَّ وَ الْإِنْسِ، وَ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقَ رُتْنًا وَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِينَ وَ الْبِحَارَ، وَ الْجَنَّةَ وَ النَّارَ، وَ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ اللَّهُ فِي الْمِيثَاقِ، فَأَخَذَ الْمِيثَاقَ مِنْهُمْ لَهُ بِالرُّبُوبِيَّةِ، وَ لِمُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله) بِالنَّبُوءَةِ، وَ لِعَلِيِّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) بِالْوَلَايَةِ، وَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ قَالَ اللَّهُ لِلسَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ «إِنِّي نَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالْنَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ». فَسَمَى اللَّهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ الْجُمُعَةَ لِجُمُعِهِ فِيهِ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ،

យ៉ាបៀរអើយ! ហេតុអ្វីគេហៅ **យូមហ្វាស៊ូ** ថាថ្ងៃ **យូមហ្វាស៊ូ** នោះ? ខ្ញុំបានថា: "សូមអល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم ឲ្យទូលបង្គំបានធ្វើពលីកម្មដើម្បីព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام សូមព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ប្រាប់ទូលបង្គំផង ។" ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានវចនៈថា: "ខ្ញុំ صلوات الله عليه والسلام អាចប្រាប់លោកបានទេ ឲ្យជ្រាបសេចក្តីអធិប្បាយដ៏បរវរ? ខ្ញុំបានទូលថា: "សូមអល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم ឲ្យទូលបង្គំបានធ្វើពលីកម្មដើម្បីព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានក្រាបទូល ។" ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានវចនៈថា: "អល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم ហៅថ្ងៃសុក្រថា **អាល់-យូមហ្វាស៊ូ** ព្រោះក្នុងថ្ងៃនោះ អល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم បានប្រមូលអ្នកមុនៗនិងអ្នកក្រោយៗ ប្រជុំពួកយ៉ូននិងពួកមនុស្សដែលអល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم បានបង្កើតមក និងសព្វសារពើដែលព្រះម្ចាស់ صلوات الله عليه وآله وسلم យើងបានបង្កើតមក ព្រមទាំងមេឃទាំងឡាយ ដីទាំងឡាយ សមុទ្រទាំងឡាយ ឋានសួគ៌ ឋាននរកនិងសព្វសារពើដែលអល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم បានបង្កើតមក សម្រាប់សច្ចា ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានទទួលយកនូវការសច្ចាពីពួកគេក្នុងការទទួលស្គាល់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាព្រះម្ចាស់ صلوات الله عليه وآله وسلم មូហាំម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله وسلم ជាសាស្ត្រានិងអ្នកលី صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកទទួលវិទ្យាយ៉ាស្ត ។ ក្នុងថ្ងៃនោះ អល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم មានព្រះបន្ទូលចំពោះមេឃនិងដីថា [៤១:១១] ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលទៅវានិងទៅផែនដី ថា: "ចូរអ្នកទាំងពីរមកដោយស្ម័គ្រក្តីមិនស្ម័គ្រក្តី ។" ទាំងពីរបានទូលថា: "ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទាំងពីរមកហើយដោយស្ម័គ្រ ។" អល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم បានហៅថ្ងៃនោះថា **អាល់-យូមហ្វាស៊ូ** ព្រោះអ្នកមុនៗនិងអ្នកក្រោយៗត្រូវប្រជុំគ្នាក្នុងថ្ងៃនេះ ។

ثُمَّ قَالَ عَزَّ وَجَلَّ: " يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ " مِنْ يَوْمِكُمْ هَذَا الَّذِي جَمَعَكُمْ فِيهِ، وَ الصَّلَاةُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) يَعْنِي بِالصَّلَاةِ الْوَلَايَةَ، وَ هِيَ الْوَلَايَةُ الْكُبْرَى، فَفِي ذَلِكَ الْيَوْمِ أَنْتَ الرُّسُلُ وَ الْأَنْبِيَاءُ، وَ الْمَلَائِكَةُ وَ كُلُّ شَيْءٍ خَلَقَ اللَّهُ، وَ التَّقْلَانِ الْجُنُّ وَ الْإِنْسُ، وَ السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُونَ، وَ الْمُؤْمِنُونَ بِالتَّلْبِيَةِ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: " **فَأَمُّضُوا** إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ " وَ ذِكْرُ اللَّهِ: " خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ بَيْعَةِ الْأَوَّلِ وَ وَلايَتِهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ " فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ " يَعْنِي بَيْعَةَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) " فَأَنْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ " يَعْنِي بِالْأَرْضِ الْأَوْصِيَاءَ، أَمَرَ اللَّهُ بِطَاعَتِهِمْ وَ وَلايَتِهِمْ كَمَا أَمَرَ بِطَاعَةِ الرَّسُولِ وَ طَاعَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، كَتَبَ اللَّهُ فِي ذَلِكَ عَنْ أَسْمَائِهِمْ فَسَمَّاهُمْ بِالْأَرْضِ " وَ ابْتَغُوا فَضْلَ اللَّهِ " « قَالَ جَابِرٌ: " وَ ابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ! قَالَ: « تَحْرِيفٌ، هَكَذَا أَنْزَلَتْ: " وَ ابْتَغُوا فَضْلَ اللَّهِ **عَلَى الْأَوْصِيَاءِ** وَ اذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ " .

បន្ទាប់មកអល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم មានព្រះបន្ទូលថា [៦២:៩] បណ្តាអ្នកមានសទ្ធាអើយ ពេលគេហៅឲ្យធ្វើនមស្ការថ្ងៃសុក្រ គឺថ្ងៃរបស់អស់លោក អស់លោកប្រជុំគ្នាក្នុងថ្ងៃនោះ ។ **នមស្ការ** (الصَّلَاة) គឺអាមីរុល-មុមីនីន صلوات الله عليه والسلام ដែលគេហៅថា "ស្ទ្រីឡាតូ" គឺវិទ្យាយ៉ាស្តនោះឯង នេះគឺវិទ្យាយ៉ាស្តធំពីព្រោះក្នុងថ្ងៃនោះគេនាំមក ព្រះសាសនៈទូត ព្រះសាស្ត្រា ទេវតា សព្វសារពើដែលអល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم បានបង្កើតមក ពូជទាំងពីរ គឺយ៉ូននិងមនុស្ស មេឃនិងដី និងបណ្តាអ្នកមានសទ្ធាជ្រះថ្លា ជាមួយការព្រមទទួលស្គាល់អល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم (តាល់ប៊ីយ៉ាស្ត) **ចូរពួកអ្នកប្តេជ្ញាចិត្តឆ្ពោះទៅរកព្រះកម្រើនអល់ឡោះហ្គ័រ** ។ ព្រះកម្រើនរបស់អល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم (គឺអ្នកលី صلوات الله عليه والسلام) ប្រសើរសម្រាប់ពួកអ្នកជាងការស្មោះស្ម័គ្រចំពោះបុគ្គលទីមួយ (អាចិ បាការ) និងវិទ្យាយ៉ាស្តរបស់បុគ្គលនេះ [៦២:៩] បើពួកអ្នកដឹង ។ [៦២:១០] លុះបានធ្វើនមស្ការចប់ស្រេចហើយ មានន័យថាបានសច្ចាស្មោះស្ម័គ្រចំពោះអាមីរុល-មុមីនីន صلوات الله عليه والسلام ហើយ **ចូរពួកអ្នកបែកខ្ញែកគ្នាទៅលើផែនដី** អ្វីដែលហៅថាផែនដីនោះគឺព្រះឧត្តរាធិការ عليه السلام (គឺអ្នកស្នង) នោះឯង ។ អល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم បានដាក់ព្រះបញ្ជាមកឲ្យនៅក្រោមឱវាទរបស់អស់ព្រះអង្គ عليهم السلام ទាំងនេះ និងឲ្យនៅក្នុងវិទ្យាយ៉ាស្តរបស់អស់ព្រះអង្គ عليهم السلام ដូចដែលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានដាក់បញ្ជាឲ្យស្តាប់បង្គាប់ព្រះសាស្ត្រា عليه وآله وسلم និងស្តាប់ឱវាទអាមីរុល-មុមីនីន صلوات الله عليه والسلام នោះដែរ ។ បែបនេះឯងដែលអល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم ហៅឈ្មោះក្រៅរបស់អស់ព្រះអង្គ عليهم السلام ជំនួសព្រះនាមរបស់អស់ព្រះអង្គ عليهم السلام ។ ដូច្នេះអល់ឡោះហ្គ័រ صلوات الله عليه وآله وسلم បានហៅអស់ព្រះអង្គ عليهم السلام ថា

"ផែនដី" និងចូរស្វែងរកនូវព្រះឧបការគុណរបស់អស់ឡោះហ្គាំ ។" យ៉ាបៀរបានទូលថា៖ "[៦២:១០] និងចូរស្វែងរកនូវព្រះឧបការគុណរបស់អស់ឡោះហ្គាំ ។" ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "នេះគឺការបង្ខំ ។ ត្រូវដាក់ចុះមកដូចនេះគឺ៖ **និងចូរស្វែងរកនូវព្រះឧបការគុណរបស់អស់ឡោះហ្គាំដោយអាស្រ័យលើបណ្តាព្រះឧត្តរាធិការ** ចូរពួកអ្នកនឹករលឹកអស់ឡោះហ្គាំឲ្យច្រើន ដើម្បីពួកអ្នកនឹងបានជោគជ័យ ។

ثُمَّ خَاطَبَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِي ذَلِكَ الْمُؤَقِفِ مُحَمَّدًا (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ)، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ «و إِذَا رَأَوْا» الشُّكَّاءُ وَ الْجَاهِلُونَ «بِجَارَةِ» يَعْنِي الْأَوَّلَ «أَوْ هَوَا» يَعْنِي النَّبِيَّ «انصُرُوا إِلَيْهَا» . قَالَ: قُلْتُ: «انْفِصُوا إِلَيْهَا»! قَالَ: «تَحْرِيفٌ، هَكَذَا نَزَلَتْ «و تَرَكُوا» مَعَ عَلِيٍّ «فَأَمَّا قُلْ» يَا مُحَمَّدُ «مَا عِنْدَ اللَّهِ» مِنْ وِلَايَةِ عَلِيٍّ وَ الْأَوْصِيَاءِ «حَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَ مِنَ التَّجَارَةِ» يَعْنِي بَيْعَةَ الْأَوَّلِ وَ النَّبِيِّ «لِلَّذِينَ اتَّقَوْا»، قَالَ: قُلْتُ: لَيْسَ فِيهَا «لِلَّذِينَ اتَّقَوْا»؟ قَالَ: فَقَالَ: «بَلَى، هَكَذَا نَزَلَتْ الْآيَةُ، وَ أَنْتُمْ هُمْ الَّذِينَ اتَّقَوْا» وَ اللَّهُ حَيْرٌ الرَّازِقِينَ» .** (الإختصاص : جُزء ٣ صَفْحَة ١٢٨ ، البرهان في تفسير القرآن: جُزء: ٥ صَفْحَة: ٣٧٩ حَدِيث: ١٠٧٣٨ / ٩٩)

បន្ទាប់មក នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ អស់ឡោះហ្គាំ^{عليه السلام} មានព្រះបន្ទូលមកកាន់មូហាំម៉ាដ្ឋ^{عليه السلام} ថា [៦២:១១] ពេលពួកគេឃើញ ពេលគឺពួកសង្ស័យនិងពួកអកតញ្ញ ការជួញដូរ មានន័យថាបុគ្គលទីមួយ (គឺអាចិ បាការ) ឬការសប្បាយកម្សាន្ត (هوا) មានន័យថាបុគ្គលទីពីរ (គឺអ៊ូម៉ារ) **ពួកគេបែកខ្ញែកគ្នា (انصروا) ទៅរកវា (إليها) ។** ខ្ញុំបានទូលថា៖ "ពួកគេផ្តាច់ស្រ្តីឡាត់ចោលទៅរកវា!" ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "នេះគឺអ្វីដែលត្រូវបំភ្លេចទេ! អ្វីដែលត្រូវដាក់ចុះមកដូចនោះទេ ។ ទុកអ្នកចោលឲ្យនៅឈរ ជាមួយអាល្លឺ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ចូរអ្នកថា មូហាំម៉ាដ្ឋ^{عليه السلام} អើយ! អ្វីដែលមាននៅអស់ឡោះហ្គាំ គឺវិទ្យាយ៉ាស្តុរបស់អាល្លឺ^{صلوات الله عليه والسلام} និងបណ្តាព្រះឧត្តរាធិការ^{عليه السلام} ប្រសើរជាងការសប្បាយកម្សាន្តនិងការជួញដូរ មានន័យថាសច្ចាស្មោះស្ម័គ្របុគ្គលទីមួយ (អាចិ បាការ) និងបុគ្គលទីពីរ (អ៊ូម៉ារ) **សម្រាប់បណ្តាអ្នកដែលមានសទ្ធាសិប្បចិត្ត ។** ខ្ញុំបានថា៖ "មិនមាន[ពាក្យថា] "សម្រាប់បណ្តាអ្នកដែលមានសទ្ធាសិប្បចិត្ត" ទេនៅក្នុងអាយ៉ាស្តុនេះ ?" លោក (អ្នកអធិប្បាយ) បានថាព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "ការពិតគេបានបើកឲ្យដឹងអាយ៉ាស្តុនេះដូចនេះឯង ។ អស់លោក (ស្ត្រីអាល្លឺ) ជាបណ្តាអ្នកដែលមានសទ្ធាសិប្បចិត្ត អស់ឡោះហ្គាំប្រសើរបំផុតក្នុងការផ្តល់គ្រឿងទ្រទ្រង់ជីវិត ។" (الاختصاص: 128)

عَلِيٌّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: فِي رِوَايَةِ أَبِي الْجَارُودِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَ ذَرُوا الْبَيْعَ»، يَقُولُ: اسْعَوْا [أَي] امضُوا، وَ يَقُولُ: اسْعَوْا أَي اَعْمَلُوا هَا، وَ هُوَ قَصُّ الشَّارِبِ، وَ تَنْفُ الْإِبْطِينِ، وَ تَغْلِيمُ الْأَطْفَارِ، وَ الْعَسَلِ، وَ لُبْسُ أَنْظَفِ النَّيَابِ، وَ تَطْيِيبُ لِلْجُمُعَةِ، فَهُوَ السَّعْيُ لِقَوْلِ اللَّهِ: «وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَ هُوَ مُؤْمِنٌ» .** (تفسير القمّي : جُزء ٢ صَفْحَة ٣٦٧ ، البرهان في تفسير القرآن: جُزء: ٥ صَفْحَة: ٣٧٨ حَدِيث: ١٠٧٣٤ / ٩٩)

[...] អាចិ អាស់-យ៉ូមុដ្ឋ បានធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍តមកពី អាចិ-យ៉ូកុំហ្វារ^{صلوات الله عليه والسلام} អំពីព្រះបន្ទូលអស់ឡោះហ្គាំតាមរយៈ [៦២:៩] បណ្តាអ្នកមានសទ្ធាអើយ ពេលគេហៅឲ្យធ្វើនមស្តារថ្ងៃសុក្រ ចូរពួកអ្នកប្រញាប់ឆ្ពោះទៅរកព្រះកម្រើនរបស់អស់ឡោះហ្គាំ ចូរទុកចោលនូវកិច្ចការជួញដូរ ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "ព្រះអង្គ^{عليه السلام} (គឺអស់ឡោះហ្គាំ^{عليه السلام}) មានព្រះបន្ទូលថា "ប្រញាប់" មានន័យថាចូរមេដ្ឋាចិត្ត ។ ព្រះអង្គ^{عليه السلام} មានព្រះបន្ទូលថា "ប្រញាប់" មានន័យថា កាត់តម្រូវពុកមាត់ ដករោមភ្លៀក កាត់ក្រចក សម្អាតខ្លួន (ងូតទឹក) ស្លៀកពាក់សំលៀកបំពាក់ស្អាតនិងលាបទឹកអប់សម្រាប់ថ្ងៃសុក្រ ។ នេះគឺការបន្តទៅរកព្រះបន្ទូលរបស់អស់ឡោះហ្គាំ^{عليه السلام} [១៧:១៩] អ្នកណាប្រាថ្នាលោកមុខ ខិតខំព្យាយាមប្រព្រឹត្តដើម្បីលោកនោះ

ចូរពួកអ្នកបែកខ្ញែកគ្នាទៅលើផែនដី ថា៖ "អាយ៉ាស៊ុនេះមិនមែនសម្រាប់ការស្វែងរកនូវលោកនេះទេ តែសម្រាប់លូងចិត្តអ្នកជម្ងឺជួយឲ្យចូរស្រាល សម្រាប់ការចូលរួមក្នុងពិធីបុណ្យសព និងសម្រាប់ទៅ មើលបងប្អូនដើម្បីអស់ឡោះហ្ន៎" (327: 5) (تفسير نور الثقلين 5: 327)

فِي الْكَافِي الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَهْرَبَانَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَشَجِيِّ عَنْ أَبِي حَفْصِ الْعَطَّارِ شَيْخٍ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ الْمَكْتُوبَةَ وَخَرَجَ مِنَ الْمَسْجِدِ فَلْيَقِفْ بِيَابِ الْمَسْجِدِ ثُمَّ لِيَقُلْ: اللَّهُمَّ دَعَوْتِي فَأَجِبْتُ دَعْوَتِكَ وَصَلَّيْتُ مَكْتُوبَتِكَ وَانْتَشَرْتُ فِي أَرْضِكَ كَمَا أَمَرْتَنِي فَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَمَلِ بِطَاعَتِكَ وَاجْتِنَابِ سَخَطِكَ وَ الْكَفَافِ فِي الرِّزْقِ بِرَحْمَتِكَ. (تفسير نور الثقلين : جزء ٥ صَفْحَة ٣٢٨)

[...] ស្វែងរកអ្នកស្រុកម៉ាឌីណាស៊ុម្នាក់បានថាខ្ញុំបានឮ អាច្នី អាប់ខុលឡោះហ្ន៎^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា រិស្វលុលឡោះហ្ន៎^{صلوات الله عليه والسلام} មានព្រះវចនៈថា៖ "ពេលណាអ្នកណាម្នាក់ក្នុងចំណោមអស់លោកបានស្នើឡាតុំ តាមច្បាប់បញ្ញត្តិហើយ ហើយអ្នកនោះចេញពីម៉ាស៊ុយ៉ូដូ អ្នកនោះគប្បីចាប់ទ្វារហើយសូត្រថា៖ "អស់ឡោះហ្ន៎^{رحمته}អើយ ព្រះអង្គ^{رحمته}បានហៅទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានឆ្លើយតបព្រះអង្គ^{رحمته} ហើយបានស្នើឡាតុំតាមច្បាប់បញ្ញត្តិហើយ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបែកខ្ញែកទៅលើផែនដីព្រះអង្គ^{رحمته} ដូចព្រះ អង្គ^{رحمته}បានបញ្ជាមកលើទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនោះ ។ សូមព្រះអង្គ^{رحمته}ប្រទាននូវព្រះឧបការគុណឲ្យទូលព្រះ បង្គំជាខ្ញុំផង ដើម្បីទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងប្រតិបត្តិតាមព្រះអង្គ^{رحمته} នឹងបានចៀសផុតពីព្រះពិរោធព្រះអង្គ^{رحمته} នឹងមានគ្រឿងទ្រទ្រង់ជីវិតគ្រប់គ្រាន់អាស្រ័យព្រះមេត្តាធម៌របស់ព្រះអង្គ^{رحمته}" (328: 5) (تفسير نور الثقلين 5: 328)

ابْنُ بَابُوَيْهٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رَحِمَهُ اللَّهُ)، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ، عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ، عَنْ أَبِي أَيُّوبَ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَيْسَى الْحُرَّازِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: "فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ" قَالَ: «الصَّلَاةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَ الْإِنْتِشَارُ يَوْمَ السَّبْتِ».

[...] អាច្នី អែយយូប អ៊ីបរិប្បឹម ប៊ិន អ៊ីសា អាល់-ខ្មីស្យាស៊ុនបានថាខ្ញុំបានសួរ អាច្នី អាប់ខុលឡោះហ្ន៎^{صلوات الله عليه والسلام} អំពី ព្រះបន្ទូលអស់ឡោះហ្ន៎^{رحمته} [៦២:១០] លុះបានធ្វើនមស្ការចប់ស្រេចហើយ ចូរពួកអ្នកបែកខ្ញែកគ្នាទៅលើ ផែនដី ចូរពួកអ្នកស្វែងរកនូវព្រះឧបការគុណរបស់អស់ឡោះហ្ន៎ ចូរពួកអ្នកនឹករលឹកអស់ឡោះហ្ន៎ឲ្យ ច្រើន ដើម្បីពួកអ្នកនឹងបានជោគជ័យ ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "ស្នើឡាតុំ គឺនៅក្នុងថ្ងៃសុក្រ ឯការ បែកខ្ញែកគ្នាគឺនៅក្នុងថ្ងៃសៅរ៍ ។"

و قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «أَفِّ لِلرَّجُلِ الْمُسْلِمِ أَنْ لَا يُفْرَغَ نَفْسُهُ فِي الْأُسْبُوعِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لِأَمْرِ دِينِهِ فَيَسْأَلُ عَنْهُ».* (الخصال : صَفْحَة ٣٩٣ حَدِيث ٩٦ ، البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صَفْحَة: ٣٧٨ حَدِيث: ٩٩ / ١٠٧٣١)

អាច្នី អាប់ខុលឡោះហ្ន៎^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "ចង្រៃ! (أَفِّ) ចំពោះបុរសមុស្លីមណាដែលមិនមានពេល សម្រាប់ខ្លួនឯងក្នុងសប្តាហ៍ ព្រោះថ្ងៃសុក្រជាថ្ងៃសម្រាប់ធុរកិច្ចសាសនារបស់អ្នកនោះ ។ អ្នកនោះនឹង ត្រូវសាកសួរអំពីរឿងនេះ ។" (الخصال: 96/393)

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا أَنْفَضُوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٣١﴾

១១. ពេលពួកគេ (ពួកទុច្ចរិត ។ ល ។) ឃើញការជួញដូរឬការសប្បាយកម្សាន្ត ពួកគេផ្តាច់[ស្រីឡាត្ត] ចោលទៅរកវា ទុកអ្នកចោលឲ្យនៅឈរ ។ ចូរអ្នកថា៖ "អ្វីៗដែលមាននៅឯអល់ឡោះហ្ន៎ប្រសើរ ជាងការសប្បាយកម្សាន្តនិងការជួញដូរ ។ អល់ឡោះហ្ន៎ប្រសើរបំផុតក្នុងការផ្តល់គ្រឿងទ្រទ្រង់ ជីវិត ។"

អធិប្បាយអាយ៉ាសុំ ១១

មើលអាយ៉ាសុំ ៩ ផង ។

بِ غِيُونِ الْأَخْبَارِ فِي بَابِ ذِكْرِ أَخْلَاقِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ وَصْفِ عِبَادَتِهِ: وَ كَانَ يَقْرَأُ فِي سُورَةِ الْجُمُعَةِ: «قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا وَ اللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ». (تفسير نور الثقلين : جزء ٥ صَفْحَة ٣٣١)

នៅក្នុង[សាត្រា] អ៊ូយូន អាល់-អាកុំបារ ក្នុងវគ្គស្តីអំពីសីលធម៌របស់អាល់-រីដ្ឋី صلوات الله عليه والسلام និងបែបបទនៃការ ធ្វើសក្តាររបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានចែងថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام តែងតែសូត្រស្វីរ៉េត្ត អាល់-យូមុអុសុំ ថា [៦២:១១] ចូរអ្នកថា៖ "អ្វីៗដែលមាននៅឯអល់ឡោះហ្ន៎ប្រសើរជាងការសប្បាយកម្សាន្តនិងការជួញដូរ **សម្រាប់អ្នកណាដែលមានសទ្ធាសិប្បិក្តិ** ។ អល់ឡោះហ្ន៎ប្រសើរបំផុតក្នុងការផ្តល់គ្រឿងទ្រទ្រង់ជីវិត ។"

(تفسير نور الثقلين 5: 331)

مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ يَحْيَى، عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَبْدِ الْعَفَّارِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ قَيْسِ بْنِ الرَّبِيعِ، عَنْ حُصَيْنِ، عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: وَرَدَ الْمَدِينَةَ عَبْرَ فِيهَا تِجَارَةٌ مِنَ الشَّامِ، فَضَرَبَ أَهْلَ الْمَدِينَةَ بِالدُّفُوفِ، وَ فَرِحُوا وَ ضَحِكُوا، وَ دَحَلْتُ وَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) يَخْطُبُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فَحَرَّجَ النَّاسَ مِنَ الْمَسْجِدِ وَ تَرَكُوا رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) قَائِمًا، وَ لَمْ يَبْقَ مَعَهُ فِي الْمَسْجِدِ إِلَّا اثْنَا عَشَرَ رَجُلًا، عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) مِنْهُمْ. ** (تأويل الآيات ٦٩٣/٣:٢:٢، البرهان في تفسير القرآن: جزء: ٥ صَفْحَة: ٣٨٠ حَدِيث: ١٠٧٣٩)

[...] យ៉ាបៀវ ប៊ិន អុប្បឌុលឡោះហ្ន៎ صلوات الله عليه والسلام បានថា៖ "មានឈ្មួញម្នាក់បានមកពីស៊ីរី កាត់តាមម៉ាឌីណាសុំ ។ គាត់បានទាក់ទាញអារម្មណ៍ពួកអ្នកស្រុកម៉ាឌីណាសុំដោយវាយស្ករសំបែត ចូលមកក្នុងស្រុកដោយ រីករាយ សើចសប្បាយ ។ ព្រះសាស្តា صلوات الله عليه والسلام កំពុងតែសំដែងធម៌ក្នុងថ្ងៃសុក្រ ។ មនុស្សម្នាក់ដើរបំផុតក្នុង ម៉ាស៊ីយ៉ូដូ បានចាកចោលព្រះអង្គឲ្យឈរ នៅសល់នៅក្នុងម៉ាស៊ីយ៉ូដូជាមួយព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام តែមនុស្សដប់ ពីរនាក់ប៉ុណ្ណោះ អុលី صلوات الله عليه والسلام ប៊ិន អាហ្វិ ត្រីលីប صلوات الله عليه والسلام ជាម្នាក់ក្នុងចំណោមជនទាំងដប់ពីរនាក់នោះ ។"

(تأويل الآيات 2: 2: 693 / 3)

وَ عَنْهُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْقَاسِمِ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَيَّارٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ سَيْفِ بْنِ عَمِيرَةَ، عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ عَمْرٍو، عَنْ جَعْفَرِ الْأَحْمَرِ بْنِ سَيَّارٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، [فِي قَوْلِهِ تَعَالَى:] "وَ إِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا أَنْفَضُوا إِلَيْهَا وَ تَرَكُوكَ قَائِمًا"؟ «قَالَ: «أَنْفَضُوا عَنْهُ إِلَّا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ: "قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ وَ

مِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهِ خَيْرُ الرَّازِقِينَ» *** (تأويل الآيات : جزء ٢ صَفْحَة ٦٩٣ حَدِيث ٤ ، البرهان في تفسير القرآن: جُزء: ٥ صَفْحَة: ٣٨٠ حَدِيث: ٩٩ / ١٠٧٤٠)

[...] អាច្និ អាប់ខុលឡោះហ្ន៎^{صلوات الله عليه والسلام} មានរចនៈអំពីព្រះបន្ទូលអល់ឡោះហ្ន៎តាមុឡា [៦២:១១] ពេលពួកគេ ឃើញការជួញដូរឬការសប្បាយកម្សាន្ត ពួកគេផ្តាច់ចោលទៅរកវា ទុកអ្នកចោលឲ្យនៅឈរ ។ ថា៖ "ពួកគេទាំងអស់បានចាកចេញ លើកលែងតែអាល្លី^{صلوات الله عليه والسلام} ប៊ីន អាច្និ ត្ថុលិប^{عليه السلام} ។ អល់ឡោះហ្ន៎^{عليه السلام} បានលើក ឲ្យដឹងថា [៦២:១១] ចូរអ្នកថា៖ "អ្វីៗដែលមាននៅអល់ឡោះហ្ន៎ប្រសើរជាងការសប្បាយកម្សាន្តនិង ការជួញដូរ ។ អល់ឡោះហ្ន៎ប្រសើរបំផុតក្នុងការផ្តល់គ្រឿងទ្រទ្រង់ជីវិត ។" (4 / 693 : 2) (تأويل الآيات : جزء ٢ صَفْحَة ٦٩٣ حَدِيث ٤ ، البرهان في تفسير القرآن: جُزء: ٥ صَفْحَة: ٣٨١ حَدِيث: ٩٩ / ١٠٧٤٠)

الطَّرْسِيُّ: عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، فِي مَعْنَى "انْقَضُوا إِلَيْهَا"، قَالَ: «انصَرَفُوا إِلَيْهَا». *** (مجمع البيان : جُزء ١٠ صَفْحَة ٤٣٦ ، البرهان في تفسير القرآن: جُزء: ٥ صَفْحَة: ٣٨١ حَدِيث: ٩٩ / ١٠٧٤٠)

អាល់-តូបរីស៊ីបានថ្លែងតមកពី អាច្និ អាប់ខុលឡោះហ្ន៎^{صلوات الله عليه والسلام} អំពីនិយមរបស់ ពួកគេផ្តាច់ចោលទៅរកវា ថា ចាកចោលព្រះអង្គ^{صلى الله عليه وسلم} ទៅរកវា ។ (مجمع البيان 10 : 436)

* ابنُ شَهْرٍ آشوب: عَنْ تَفْسِيرِ مُجَاهِدٍ، وَ أَبِي يُوسُفَ يَعْقُوبَ بْنِ سُفْيَانَ، قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: { وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ هَؤُلَاءِ انْقَضُوا إِلَيْهَا وَ تَرَكَوكَ فَايْمًا } : إِنَّ دَحِيَّةَ الْكَلْبِيِّ جَاءَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِنَ الشَّامِ بِالْمِيرَةِ، فَتَزَلَّ عِنْدَ أَحْجَارِ الرَّيْتِ، ثُمَّ صَرَبَ بِالطُّبُولِ لِيُؤْذِنَ النَّاسَ بِقُدُومِهِ،

* អ៊ីបនូ ស្វាស្តរី អាស្រ័យ[បាននិយាយ] តមកពី តាហ្វូសៀរ មួយ្យាហ្ន៎ដូ និង អាច្និ យូស៊ីហ្វ យ៉ាក្តុក្តូប ប៊ីន ស៊ីហ្វយ៉ាន ថា អ៊ីបនូ អាប់បាស់មានប្រសាសន៍អំពីព្រះបន្ទូលអល់ឡោះហ្ន៎^{عليه السلام} [៦២:១១] ពេលពួកគេ ឃើញការជួញដូរឬការសប្បាយកម្សាន្ត ពួកគេផ្តាច់ចោលទៅរកវា ទុកអ្នកចោលឲ្យនៅឈរ ថា៖ "ខ្លះហ្ន៎យ៉ាស្ត អាល់-កាល់ប៊ី បានមកដល់ អាល់-ម៉ាឌីណាស្ត ថ្ងៃសុក្រ ពីប្រទេសស៊ីរី ។ គាត់បានបោះជំរំ នៅឯច្នប្រេង ហើយបានវាយស្តរដើម្បីឲ្យប្រជារាស្ត្រដឹងថាគាត់មកដល់ ។

فَتَفَرَّ النَّاسُ إِلَيْهِ إِلَّا عَلِيٌّ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ فَاطِمَةُ (عَلَيْهِمُ السَّلَامُ) وَ سَلْمَانَ وَ أَبُو ذَرٍّ وَ الْمُفَدَّادُ وَ صُهَيْبٌ، وَ تَرَكَو النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) فَايْمًا يَخْطُبُ عَلَى الْمِنْبَرِ،

ប្រជារាស្ត្រក៏បានរួសរាន់ទៅរកគាត់ លើកលែងតែ អាល្លី^{صلوات الله عليه والسلام}, អាល់-ហ្គាសាន់^{صلوات الله عليه والسلام}, អាល់-ហ្គ្លែសនីស^{صلوات الله عليه والسلام}, [ស្រីយីដ្យាស្ត]ហ្គាទ្វីម៉ាស្ត^{سلاهم الله عليها}, សាល់-ម៉ាន់^{عليه السلام}, អាច្និ ស្វាស្តរី^{عليه السلام}, អាល់-មីក្តុដ្យាដូ^{عليه السلام} និង ស្វីហ្គែប^{عليه السلام} ឯ [អ្នកឯទៀត]បានចាកចោលព្រះសាស្តា^{صلى الله عليه وسلم} ឲ្យឈរនិយាយនៅលើវេទិកា ។

فَقَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ): «لَقَدْ نَظَرَ اللَّهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلَى مَسْجِدِي، فَلَوْلَا هَؤُلَاءِ الثَّمَانِيَةَ الَّذِينَ جَلَسُوا فِي مَسْجِدِي لِأُصْرِمَتِ الْمَدِينَةُ عَلَى أَهْلِهَا نَارًا، وَ حُصِبُوا بِالْحِجَارَةِ كَقَوْمِ لُوطٍ، وَ نَزَلَ فِيهِمْ: { رَجُلًا لَا تُلْهِمُهُمْ بَحَارَةٌ } الْآيَةَ». *** (المنقب : جُزء ٢ صَفْحَة ١٤٦ ، البرهان في تفسير القرآن: جُزء: ٥ صَفْحَة: ٣٨١ حَدِيث: ٩٩ / ١٠٧٤٤)

ព្រះសាស្តា^{صلى الله عليه وسلم} មានព្រះរចនៈថា៖ "អល់ឡោះហ្ន៎^{عليه السلام} បានមើលមកម៉ាស់យ៉ូដូដូ^{صلى الله عليه وسلم} ថ្ងៃសុក្រ ។ បើពុំមាន

បុគ្គលទាំងប្រាំបីនាក់នេះទេ ដែលកំពុងអង្គុយនៅក្នុងម៉ាស់ប្តីជុំខ្ញុំ صلى الله عليه وآله ព្រះអង្គ وعلى នឹងទម្លាក់ភ្លៀង[ជុំថ្ម]
 មកលើពួកអ្នកស្រុកអាល់-ម៉ាឌីណាស៊ី ចោលពួកគេដោយជុំថ្មដូចប្រជាជាតិរបស់លូត្ត لوط ។"
 អាយ៉ាស៊ីនេះត្រូវដាក់ចុះមកសំដៅទៅលើអស់បុគ្គលទាំងនេះឯង គឺ៖ [២៤:៣៧] ជនទាំងឡាយដែល
 ជំនួញនិងការលក់ដូរមិនអាចធ្វើឲ្យពួកគេភ្លេច ។" (المناقب 2: 146)

ពាក្យរាយ

- ហេតុអ្វីគេហៅថ្ងៃសុក្រថា អាល់-យូម្មអ៊ាស៊ុន [សិ. ៦២] ។ ៣
- ការពារខ្លួនពីការខ្សឹបខ្សៀវរបស់ស្រែតូន لَعْنَةُ اللَّهِ [សិ. ៦២] ។ ៣
- ការពារខ្លួនពីគ្រោះថ្នាក់ [សិ. ៦២] ។ ៣
- ពួកយ៉ាហ្វ៊ិឌីបិទបាំងរឿងព្រះសាស្តាម្យម្យ៉ាម៉ាដ្ឋ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ នៅគម្ពីរពួកគេ [៦២:៥-៦] ។ ១២
- តាក់បៀវ - អល់ឡ័ហ្វិ អាក់បារ [៦២:៥] ។ ១០
- តាស៊ីប៊ីហ្វ - ស៊ីបហ្គាណាល់ឡោះហ្វ [៦២:៥] ។ ១០
- តាស៊ីមីដ្ឋ - អាល់-ហ្គាំឌូ លិលឡាស្ត [៦២:៥] ។ ១០
- អាល់-អ៊ីម្មី [៦២:២] និង [៦:៩២] ។ ៦
- អាយ៉ាស្តុត្រូវបំភ្លៃ [៦២:១០] ។ ១៥
- អាយ៉ាស្តុត្រូវបំភ្លៃ [៦២:១១] ។ ១៦
- អាយ៉ាស្តុត្រូវបំភ្លៃ [៦២:៩] ។ ១៧
- អាយ៉ាស្តុត្រូវកាត់ចោល [៦២:៩] ។ ១៤
- អាយ៉ាស្តុត្រូវកាត់ចោល [៦២-១១] ។ ២០